



ВІЛЬНА МУЗИКА

Українські низові ініціативи
від 1980-их до 2020-их

ЯДАЧ Г

Каталог дослідницької виставки у Львівському муніципальному мистецькому центрі

злім 90-х
альтерні
звіртала
радянські
сюрпризи
нахабні
компарті
і здобутт
підтверд



KRAISLER MATERIAL



ПРОБАЧТЕ ЗА РОСІЙСЬКУ МОВУ!

На жаль, деякі артефакти історії української незалежної музики — російськомовні, адже повзуча русифікація України не припинялася після здобуття Незалежності. Цей факт нам теж неприємний. Пізнаваймо себе та борімось за майбутнє без русні!

А поза тим — приємного перегляду виставки.
Хай щастить та слава Україні!

Unfortunately, some artifacts in the history of Ukrainian independent music are in Russian, as the creeping russification of Ukraine has not stopped since gaining Independence. We find this situation unpleasant. Let's fight for the future without rusnia!

Nevertheless — enjoy the exhibition. Good luck and Slava Ukraini!

Ця експозиція є репрезентативною вибіркою історичних артефактів. Команда проекту не підтримує жодних дискримінаційних ідей, висловлювань чи символіки.

In this exhibition, we created a representative selection of historical artifacts. The project team does not endorse any discriminatory ideas, statements or symbols that may occur in the exhibition.

КОМАНДА ВИСТАВКИ-ДОСЛІДЖЕННЯ НИЗОВИХ МУЗИЧНИХ ІНІЦІАТИВ УКРАЇНИ «ВІЛЬНА МУЗИКА»

| | |
|--|---|
| Авторка ідеї проекту | Ляна Мицько |
| Проектна менеджерка | Марта Слобода |
| Куратори | Назар Шешуряк (Амнезія) та Олена Погонченкова (Bubblegum zine) Лєра Гуєвська та Олександр Бурлака |
| Дизайн та архітектура експозиції | Роман Мамітов |
| Технічний керівник | Катя Дрозд |
| Верстка каталогу | Оля Гнатів, Андрій Іващук |
| Вебсайт проекту | |

Цікаво долучитися до проекту? Пишіть нам на адресу: hi@lvivart.center
та вказуйте у темі листа «Вільна музика_співпраця»

Проект «Вільна музика: українські низові ініціативи від 1980-их до 2020-их» реалізують ГО Культурна агенція «Лінія втечі» та команда Муніципального мистецького центру за підтримки підтримці Стабілізаційного фонду освіти та культури Goethe-Institut Ukraine.

Ляна Мицько, авторка ідеї виставки:

Що спонукало нас придумати та сформувати виставку про музику? «Вільна музика» є чи не першою спробою пов'язати українські музичні феномени останніх 40 років у єдину історію. Неестрадну українську музику звичнно називати культурним андеграундом — хоча це справжня вібруюча мембрана незалежності нашої країни. Ми поєднали у Муніципальному мистецькому центрі чудових дослідників, небайдужих до музики дизайнерів та архітекторів, щоб побудувати хронологію нашої музичної історії та сьогодення та розпочати великий проект «Вільна музика».

Тепер перед вами каталог виставки-дослідження низових музичних ініціатив України у Львівському муніципальному мистецькому центрі. Команда проекту зібрала свої знання, навички та контакти, щоб зробити виставку та згодом помістити її на сторінки каталогу та веб-сайту. Проект «Вільна музика» дає великий початок глибокому дослідженню української незалежної музичної культури.. Вона зависла у архівах, глибинах інтернетів та у домашніх колекціях поціновувачів музики, вона створювалася та оформлювалась часто попри історичні перипетії, заборони та відсутність фінансового відгуку. Але була по-своєму прекрасною, впертою та вимагала життя. Такою музика, її спільноти та феномени створюються і сьогодні, перетворюючись на живий і гучний літопис воєнного стану в Україні.

Шановний читачу! Якщо тобі небайдужа тема української музики та ти готовий допомогти нашему дослідженню — сконтактуйся з нами. Підіймаймо історію нашої культури разом!



ВІЛЬНА МУЗИКА

**УКРАЇНСЬКИЙ САУНДТРЕК
ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТОТАЛІТАРИЗМУ
ТА СУПРОТИВУ РОСІЙСЬКІЙ
КУЛЬТУРНІЙ ЕКСПАНСІЇ**

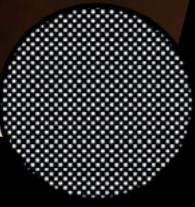
На виставці у Муніципальному мистецькому центрі протягом двох місяців, січня-лютого 2024 року, львів'яни та гості міста мали змогу познайомитися з українськими музичними феноменами від 1980-их до сьогодні та простежити, як музика низових спільнот стала інструментом розбудови незалежності.

«Вільна музика: українські низові ініціативи від 1980-их до 2020-их» — це виставка, що виникла в результаті ґрунтовного дослідження незалежних українських музичних ініціатив. Ми пропонуємо розглянути історію незалежної музики через призму спільнот, низових ініціатив та дослідити, як музика впливала на громадянське суспільство, віддзеркалювала та супроводжувала суспільні зміни та настрої.

Від саморобних касет тиражем одна штука до вірусних треків на SoundCloud; від наївних репортажів регіонального телебачення до високохудожніх музичних відео; від самвидавних підпільних журналів до багатотиражного музичного глянцю — і назад до самвидаву, але вже на сторінках соцмереж — незалежні українські музиканти, оглядачі та селектори протягом десятиліть експериментували зі звуком, штовхали культуру вперед і вгору, створювали власні світи. Деякі стали суперзірками; інші зникли, але тепер перевідкриваються новими поколіннями. Всі вони — невіддільна частина незалежної сцени та незалежної України.

Відвідувачі виставки змогли «повзаємодіяти» з деякими експонатами виставки, відкрили для себе нові яскраві імена української музики, а також долучилися до низки освітніх подій, дискусій та артист токів в рамках програми.

Слово дослідників:



Олена Погонченко, кураторка та дослідниця проєкту «Вільна музика», авторка «Bubblegum zine»: «Теми та проблеми, з якими ми стикаємося сьогодні, не виникли вчора, а були актуальними й для попередніх поколінь, тільки втілювалися в артефактах інших часів. Добірку артефактів й цайтгайстів — від аналога до діджиталу, від паперових колажів до видруків на 3D-прінтері, від саморобних афіш до технологій із залученням ШІ — шукайте на «Вільній музиці»».



ЦЯ ПТАХА ВІДРІЗАЛА МИСІЕРІВ, Тисячі музикантів, художників, письменників та інтелектуалістів та промоутерів, які працювали в Україні, щоб відстояти нашу країну від російських окупантів. Саме завдяки нашим сміливим воїнам ми могли створити цю виставку.

Дівчата на фронті потребують допомоги: це можуть бути як донати, так і готовність слухати, зберігати та переповідати їхні історії.

Підтримка музикантів у війську
[MUSICIANS DEFEND UKRAINE](http://musiciansdefendukraine.com)

Підтримка працівників культури на фронті
[FRONTMEN.MEDIA](http://frontmen.media)

Ми веримо що, Україна переможе!
Власник гітари: Андрій Жолоб з гурту Бетон, новий медик



TAR IS SILENT
ON THE FRONTLINE.
Thousands of
artists, promoters,
and other workers
put their careers
and defend our
country from
invaders. Thanks
to them, we
were able to work
Men and women
support: whether
with urgent requests
listen, keep and
share.

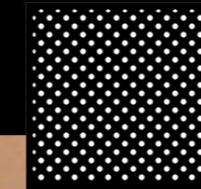
Support musicians at the
[MUSICIANS DEFEND UKRAINE](http://musiciansdefendukraine.com)

Learn the stories of cultural
[FRONTMEN.MEDIA](http://frontmen.media)
instagram.com/frontmen.media

*As of yet, Ukraine will win.
The guitar belongs to Andriy Zholob, a combat medic



Назар Шешуряк, куратор та дослідник проєкту «Вільна музика», засновник «Амнезії»: «Ми прагнемо показати, що винятковий сплеск культури, який ми бачимо зараз, виник не на порожньому місці. Сучасні молоді музиканти продовжують культурну тягість від попередніх поколінь — тож подивімось, звідки ростуть ноги, руки й голоси нового Українського Ренесансу.»





Те, як комуністичний режим уявляв цих особливо небезпечних неформалів, ми можемо спостерігати на карикатурах гумористично-го журналу «Перець» [1]. Ось вони, завжди неголені, завжди в дивних шмотках, сидять на ший у батьків і слухають свою жахливу музику.

Неформали, натомість, «Перець» не читали і мало переймалися тим, що про них думають «пристойні люди». Вільна молодь 80-х створювала свій власний паралельний світ. Спонтанно виникали творчі об'єднання, спілки і тусовки — маленькі простори свободи.

Вигнанці й аутсайдери гуртувалися довкола мистецтва; в тоталітарній державі, де політики не існувало, «альтернативні» мистецькі практики самі по собі ставали політичними.

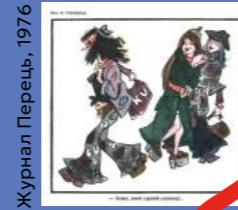
Яскравим прикладом такої підпільної спільноти стало київське об'єднання «Рок-Артіль» [2], куди входили три гурти: Коллежский Ассесор, Воплі Відопляєва та Раббота Хо. Це були музиканти, які виявилися надто дивними для традиційних уявлень про «рок» або «метал», тому відкололися від Київського рок-клубу. На подібні гурти тоді клейли нові модні ярлики «альтернатива» або «інді», але ці слова насправді мало що означали, крім «неординарного» звучання і небажання сидіти в застарілих рамках. Вільна музика — можна і так сказати.

В Харкові представники «вільної музики» об'єдналися в спільноту «Нова сцена» [3], ідейним лідером якої був Сергій Мясоєдов. Поступово спільнота перетворилася на повноцінну продюсерську агенцію, довкола якої зібралися експериментальні гурти як з Харкова, так і з інших міст України: Казма Казма, Чужой, Гнида, Foa Hoka, Shake Hi Fi, Цукор Біла Смерть та багато інших.

Сергій Мясоєдов також створював самвидавний журнал «Стан справ» («Положение дел»), наповнений критичними статтями, текстами гуртів і божевільними колажами. [4] Самвидавні журнали були тоді одним з головних інструментів поширення інформації про альтернативну музику.

Так, київська тусовка «Рок-артілі» писала про свої творчі досягнення в журналі «Гучномовець» (головна редакторка Тетяна Єжова), в Івано-Франківську друкували «Гей-гоп» (головред Олег «Мох» Гнатів), а українська діаспора в Польщі робила геть хуліганську «Відрижку» (головред Володимир Наконечний, який пізніше створить лейбл «КоКа») [5].

Вся ця самвидавна діяльність (за очевидним винятком «Відрижки») була незаконною. «Неформалам» доводилось так чи інакше домовлятися з комсомольцями, щоб ті їх «кришували». Звісно, проголошення «перестройки» і «гласності» в СРСР дещо послабило тиск режиму, але варто розуміти, що для України це послаблення було досить умовним. Крилата фраза тих часів: **«Коли в Москві стрижуть нігти, в Києві рубають пальці»**; мешканцям імперського центру було дозволено набагато більше, ніж українцям та іншим «недолюдям» з периферії.



Журнал «Перець», 1976

Однак тріщини у радянському режимі ставали все помітнішими, і з цих тріщин лилося все більше світла.

Крім загально-відомої «Червоної рути» у Чернівцях (1989), відбувалася низка менш масштабних і помітних, але дуже знакових подій. Наприклад, концерт американського інді-гурту Sonic Youth у Києві (1989) відівдало не дуже багато людей, але всі вони запам'ятали цей виступ як переломний момент у житті (ну або просто втекли, нажахані) [6]. Протягом січня 1990 року в Києві відбулося одразу два легендарних фестивалі: «Mіс Рок Європа» [7], де виступали «жіночі» рок-гурти, і «Йолки Палки», який зібрав різноманітні інді-колективи і запам'ятився тим, що під час виступу гурту Перрон представників журі поливали водою зі шлангу [8].

А вже за кілька місяців, у вересні 1990-го, в Києві пройшла «Чорна рада» [9] — «фестиваль вільної музики», як заявили організатори. В лайн-апі — Коллежский Ассесор, Іванов Даун, Ігор Цимбровський, Біокорд, Баніта Байда та багато інших музичних експериментаторів. «Наша зброя — інструменти, а мова наша — музика. Відчуття власного коріння, дихання рідної землі, озброєне неортодоксальним музичним мисленням, є головним фактором нашої єдності», — читаємо у маніфесті «Чорної ради». Серед цілей фестивалю були заявлені «універсалізація українського банку культурної інформації» і «вклад в духовне і культурне відродження України». «В Україні повно козаків, яким не подобається рівняння на рок-н-ролл як на єдиний спосіб звучання»,

— дещо по-снобськи додавали організатори, натякаючи, що музика на фестивалі буде далекою від конвенційності.

Звільнення політичне було водночас звільненням естетичним; авангардна, експериментальна й незалежна музика ставала інструментом політичної незалежності.

У Львові в тому ж 1990 році пройшов фестиваль Вивих [10], який теж став спалахом свободи посеред пізньорадянського гниття. Організували фестиваль молоді політичні активісти-опозиціонери зі «Студентського братства».

Дивна музика, божевільні перформанси та, наприклад, конкурс краси під назвою «Королева дебілів» — прогресивна молодь розуміла, що в той момент такі мистецькі жести були цілком ефективними засобами політичної боротьби. (Або культурної боротьби; бо, знов-таки, **політика і культура — це одне ціле.**)

«Ще декілька років до «Вивику» ми читали книжки, наклеюючи пластир на пальці, щоб в разі чого не можна було нас визначити, — розповідає художник, автор плакатів «Вивику» Юрій Кох в коментарі для медіа-проекту Амнезія. — А тоді [у 1990-му] нам вже цілком свідомо і окрилено було начхати на заборони. Ми би все рівно це повісили, музиканти би виконали ту пісню, а поети би стали на вулиці та зачитали ті вірші. Було дуже класно, мені це важко передати. Радянський Союз тріщав по усіх швах, а ми радо-любо цього чекали».

Дочекалися. Другий «Вивих» у 1992 [11] році став чудовою ілюстрацією того, як виглядає вільна і звільнена культура. Фестиваль перетворив увесь Львів на один великий карнавальний простір, де кожен відівдувач міг стати й учасником дійства — через численні «іммерсивні» перформанси, відкриті мікрофони тощо. Навіть підготовка до другого «Вивику» проходила в режимі відкритого брейнштурму: організатори на вулиці приймали будь-які ідеї від всіх бажаючих.

Так українці розуміли, чи принаймні відчували, що **свобода — це спільна справа**. Але боротьба за неї насправді тільки починалася.

Київський панк, 1989.
Фото: Олексій Заіка





[2]

Коллежский Асессор, 1988. Фото: Олексій Заїка

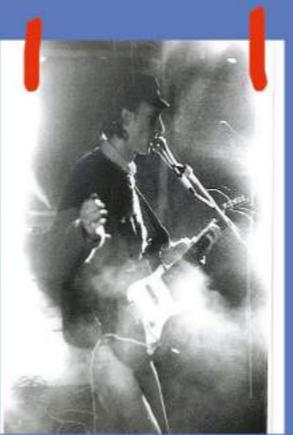
«Рок-Артиль» («Рокъ-Артель») — коаліція трьох київських рок-гуртів (Воплі Відоплясова, Работа Хо та Коллежский Асессор), що зібралася у 1988 році під крилом творчого об'єднання «Експеримент» на противагу більш конвенційному Київському рок-клубу. Під вивіскою Рок-Артиль гурти проводили колективні концерти та їздили в гастролі. В тій же тусовці виник і культовий самвидавний журнал «Гучномовець», який виходив з 1988 по 1991 рік.



Воплі Відоплясова, 1988.
Фото: Олексій Заїка



Коллежский Асессор, 1988.
Фото: Олексій Заїка



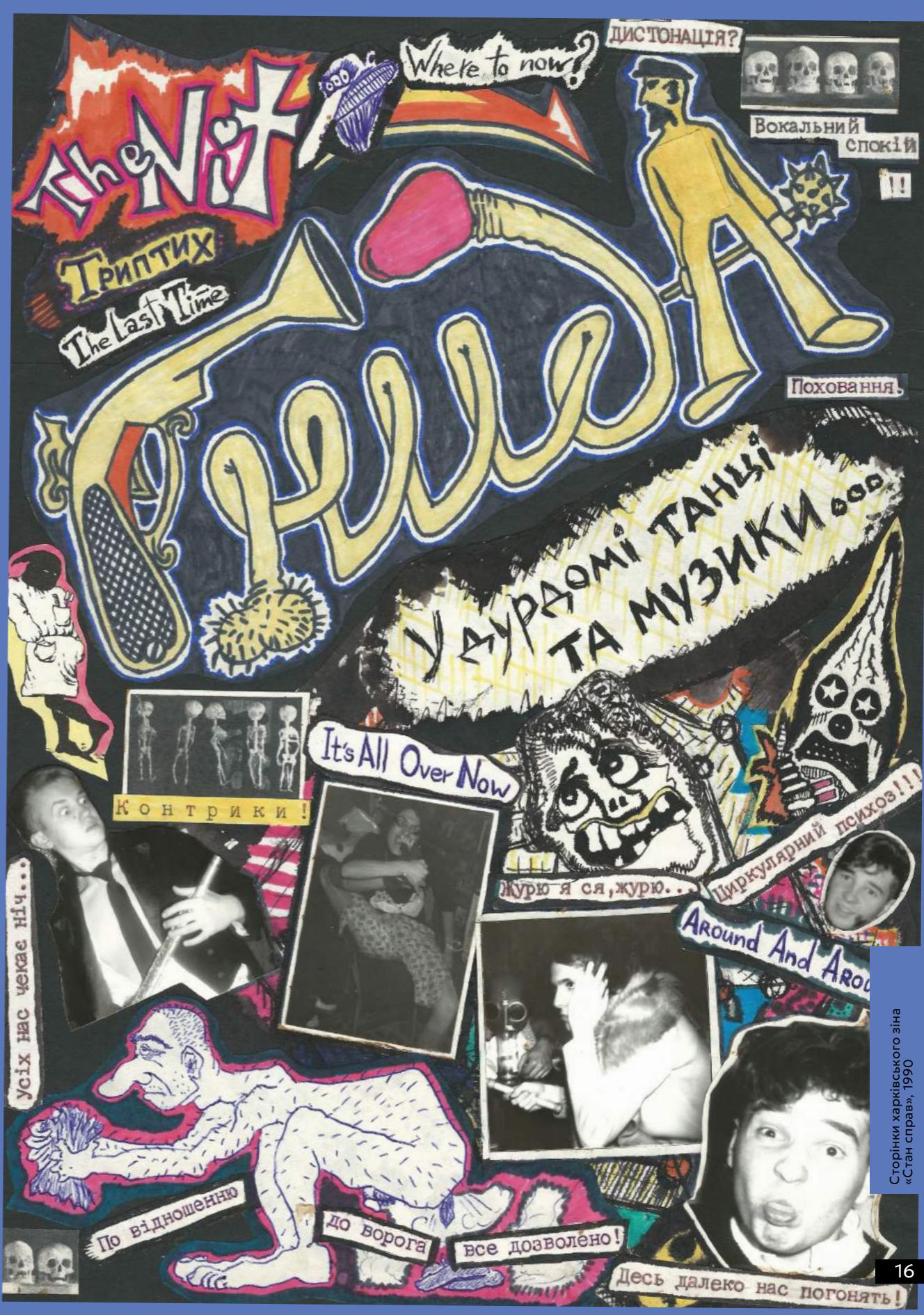
Работа ХО, 1988.
Фото: Олексій Заїка

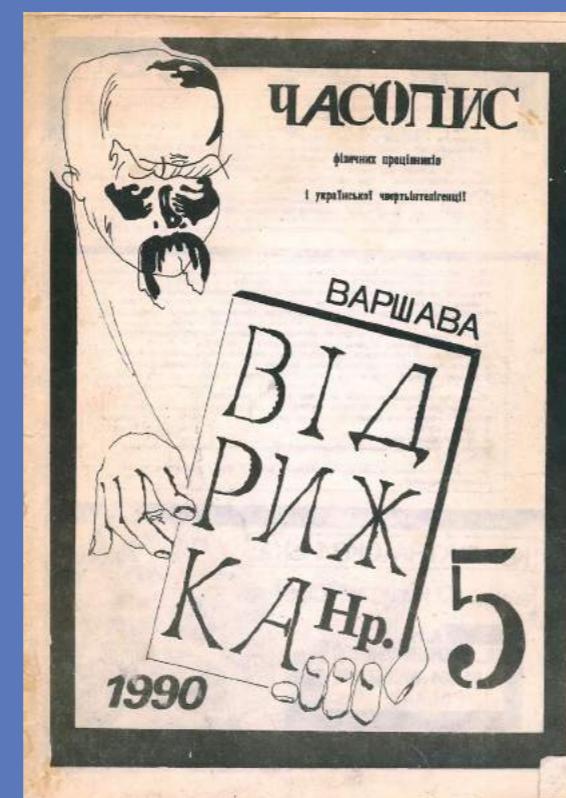
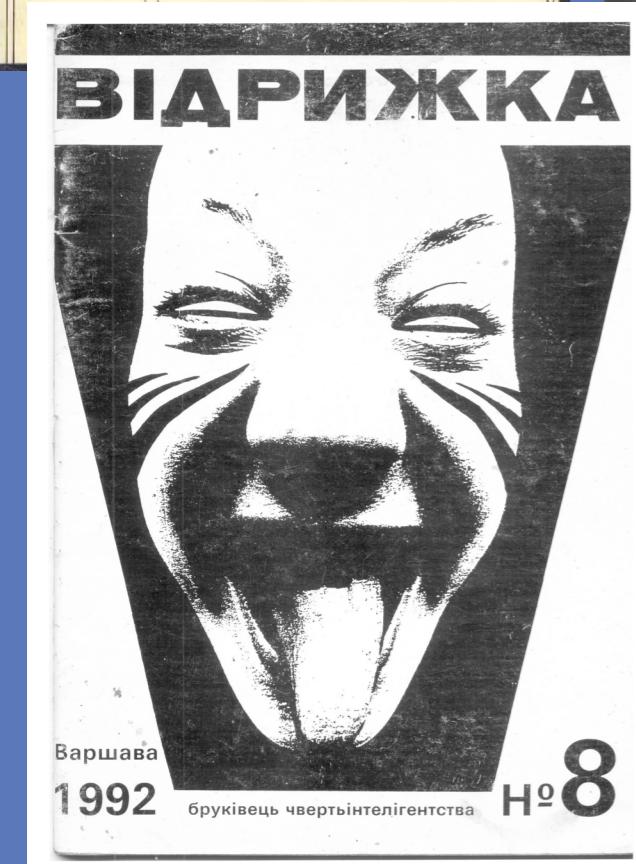


Казма Казма, 1992.
Фото: Владислав Уразовський

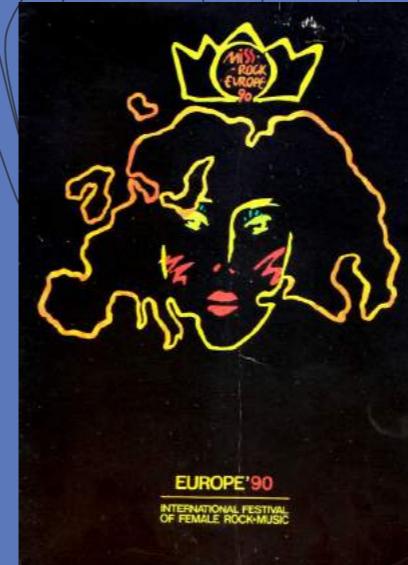


15





Обкладинки польсько-українського зіна «Відрижка», 1989-1992



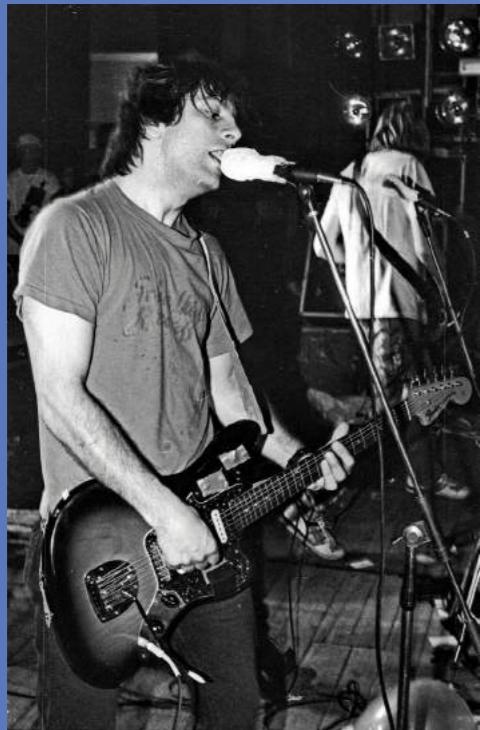
Афіша фестивалю
Міс Рок Європа, Київ, 1990



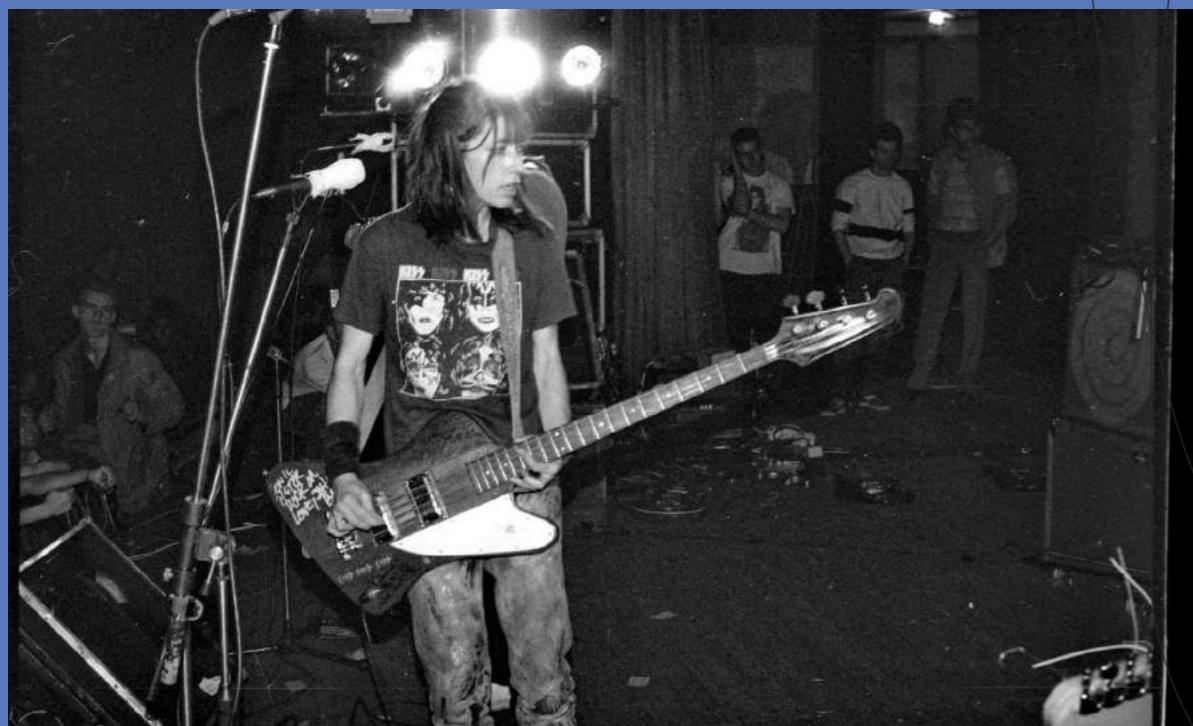
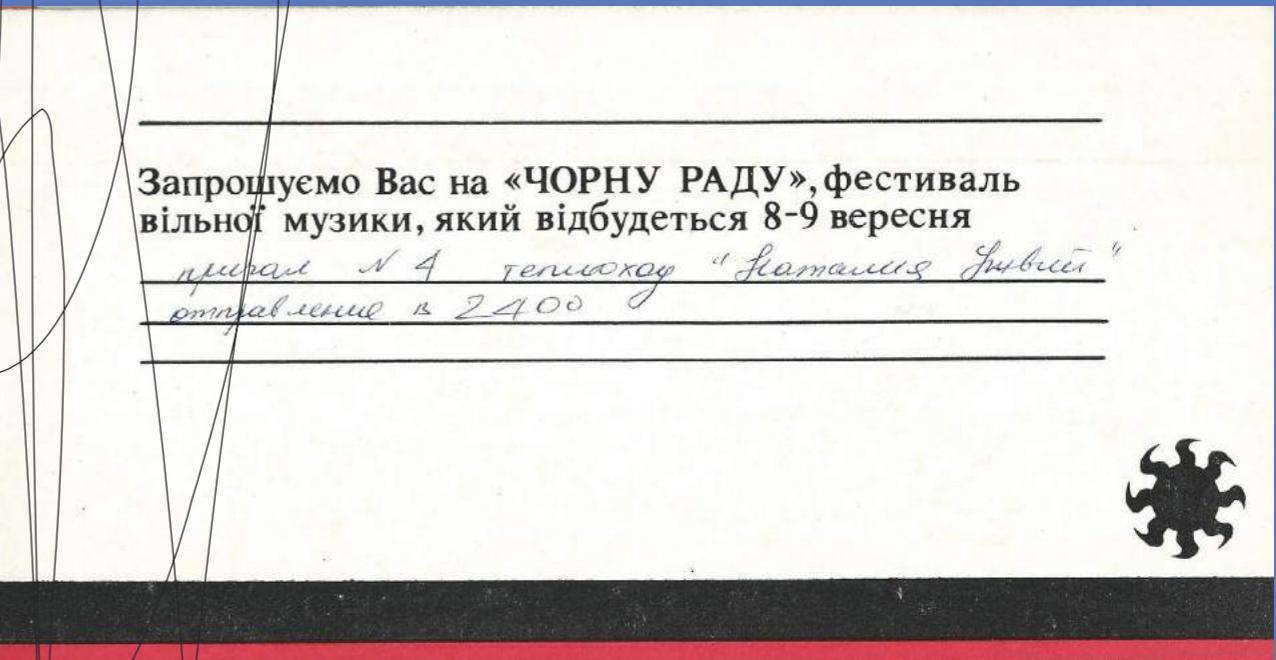
Афіша фестивалю
Йолки Палки, Київ, 1990



Фестиваль Йолки Палки. Фото: Олексій Заїка

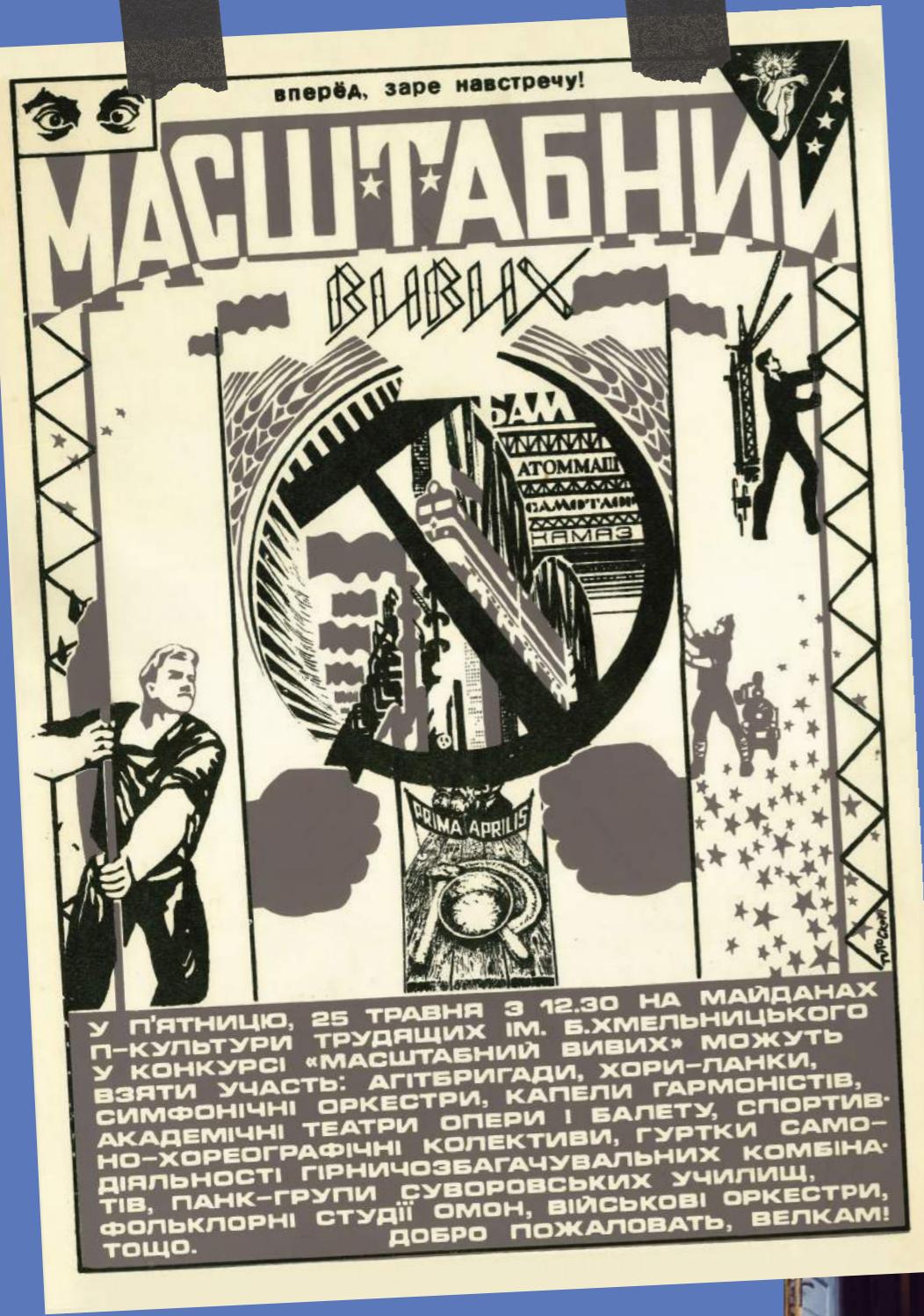


Концерт гурту
Sonic Youth
в Києві, 1989.
Фото: Олексій Зайка



Запрошення на фестиваль Чорна Рада, Київ, 1990

Київський концерт знаменитого американського гурту Sonic Youth відбувся 14 квітня 1989 року в нинішньому Палаці культури КПІ. За спогадами очевидців, більшість публіки гадки не мала, що це за гурт і прийшла передусім на «розігрів» — Воплі Відоплясова, які на той момент були уже досить популярними. Після виступу BB багато хто пішов з концерту, але ті, хто залишилися, згадують виступ Sonic Youth як один з переломних моментів в історії київської молодіжної культури.



Афіша фестивалю Вівіх, 1990.
Художник: Юрій Кох.



Фестиваль Вівіх, Львів, 1990.
Фото: Любомир Петренко.

Вівіх

«Вівіх» — фестиваль альтернативної культури, що відбувся у Львові з 25 по 27 травня 1990 року та був формально приурочений до Дня визволення Африки. Організувало фестиваль Студентське братство, керівником якого тоді був Маркіян Іващшин, згодом відомий громадський діяч і один з лідерів «Революції на граніті». Музичне наповнення фестивалю було максимально різноманітним: від експериментальних рок-гуртів до бандуристів та поп-співачок. У 1992 році Вівіх повторився у ще більшому масштабі: без контролю з боку окупаційної радянської адміністрації фестивальне дійство захопило увесь Львів.



Фестиваль Вивіх, Львів, 1990.
Фото: Любомир Петренко.



Музична індустрія 90-х була жорстоким хаосом — власне, як і все навколо. Правил не існувало — що означало безмежні можливості й безмежні ризики. Деякі артисти, які ще вчора виступали в підвалих, заскочили в новонароджений український шоу-бізнес і стали зірками. Інші так і залишилися в підпіллі.



етроспективно легко судити, чому одні музичні проекти прорвалися на вершину популярності, а інші стали таємним знанням для цінителів. Однак тоді, в тумані 90-х, це було зовсім не очевидно. «Попсові» музиканти залишки співпрацювали з «альтернативними», як і належить у здоровій культурі. Так, у харківському колективі Казма Казма деякий час на фаготі грав Олег «Фагот» Михайлута, який пізніше став суперзіркою і фронтеном гурту ТНМК. Леонід Белей і Олександр Юрченко, відволікаючись від своїх нойзових експериментів, записали альбом разом з переможницею Червоної Рути '96 Катою Chilly (цей запис побачив світ аж у 2024 році). А в хіт-параді «Територія А», поряд з поп-бойовиками Аква Віти й Ель Кравчука, крутили кліпи гуртів Іванов Даун, Жаба в Дирижблі та Актус.

Різниця між «інді»-лейблами та «мейджорами» теж була розмита. Власне, глобальні мейджори прийшли в Україну лише більше до початку 2000-х, а до того все музичне видання було де facto незалежним (а іноді просто піратським). Навіть один з майбутніх лідерів українського ринку Moon Records починався як інді-лейбл. В цій атмосфері DIY-авантюризму з'явилася величезна кількість цікавих нішевих лейблів: KoKa, Оріана, Quasi Pop...

Саме по нішевих виданнях сьогодні ми можемо відтворювати незалежну (а значить, тіньову) історію української музики.

Польський лейбл KoKa, легенда касетного видання, розшукував перлини з кінця 1980-х, щоби впроваджувати європейську авангардну лінію в українській поп-культурі впродовж 1990-х. Вони, зокрема, відкрили й задокументували творчість культових сьогодні Цукор Біла Смерть (а також похідні проекти музикантів) та Ігоря Цимбрівського [1].

Хоча діяльність KoKi зійшла нанівець у 2000-х, багато музикантів умовної KoKa-сцени продовжували видаватися на інших, тепер вже українських лейблах, зокрема, на флагмані українського дабу SKP Records та експериментальному лейблі Едварда Сола Quasi Pop. Дехто, як, наприклад, нойз-рокери Іванов Даун і авантпоп-поети Foa Hoka, не заморочувалися з пошуком лейблів і з приходом дисків зайнялися лімітованими CD та, частіше, CD-R виданнями [2,3].

Внутрішньоукраїнські низові касетні лейбли з'являлися, коли виникала потреба у мікродистрибуції серед поціновувачів тієї чи іншої закритої сцени. Це характерно зокрема для українського блек-металу — автентичного низового жанру. Гурт Suppuration на початку 1990-х робив самвидавні касети, а згодом змінив назву на Nokturnal Mortum і поступово зібрали навколо себе харківську блекметалеву сцену [4].

Деякі артисти йшли ще радикальнішим шляхом і записували та «видавали» музику просто вдома: такі диски й касети поширювалися серед друзів або осідали в сімейних архівах.

Авангардний музикант, художник і поет Юрій «Мінімаліссімус» Зморович створив низку таких касетних альбомів, власноручно оформлені обкладинки.

З середини 1990-х починає з'являтися нова музична преса.

Хоча журнали «Галас» та «Новий рок-н-ролл» створювалися за взірцем західних «Q» та «Melody Maker», за духом вони лишалися такими саме інді, як їхні самвидавні попередники. Олександр Євтушенко, головний редактор «Галасу», починав журналістську діяльність у напівпідпільному «Фонографі», а дистрибуцію «Галасу» проводив безпосередньо серед продавчинь газетних кіосків, адже з їхнім бандитським «начальством» годі було домовлятися.

У 2000-ні ситуація міняється, проте не кардинально: з'являються «Mixer», «Екстрім», «Молоко» — видання умовно глянцеві, але достатньо сміливі, щоб писати і про некомерційну музику. Нове покоління музичних журналів має будовуватися у стихійно сформованій вільній українській ринок, що автоматично означало підлаштування під ландшафт російського. Як і у випадку з фізичними релізами, в друкованих медіа існує паралельна нішева реальність високочолих критичних альманахів і сатанинських зінів. Пізніше, у другій половині 2000-х і на початку 2010-х від альтернативних паперових медіа відпупковуються ще альтернативніші: на цей час приходить зліт панк-зінів і панк-сцени як такої, а також DIY-журналістики [5].

Тут варто наголосити, що всі означені процеси відбувалися на фоні безперервних економічних проблем.

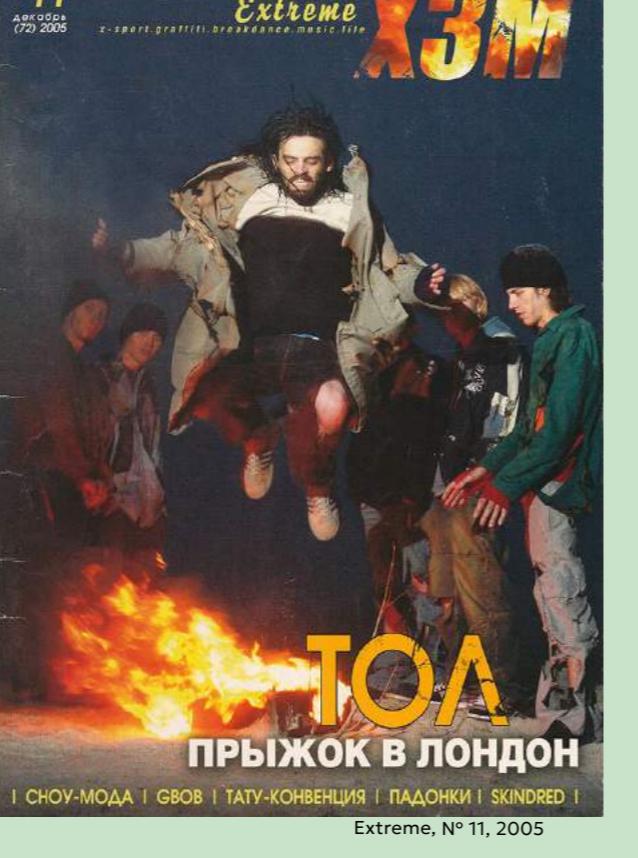
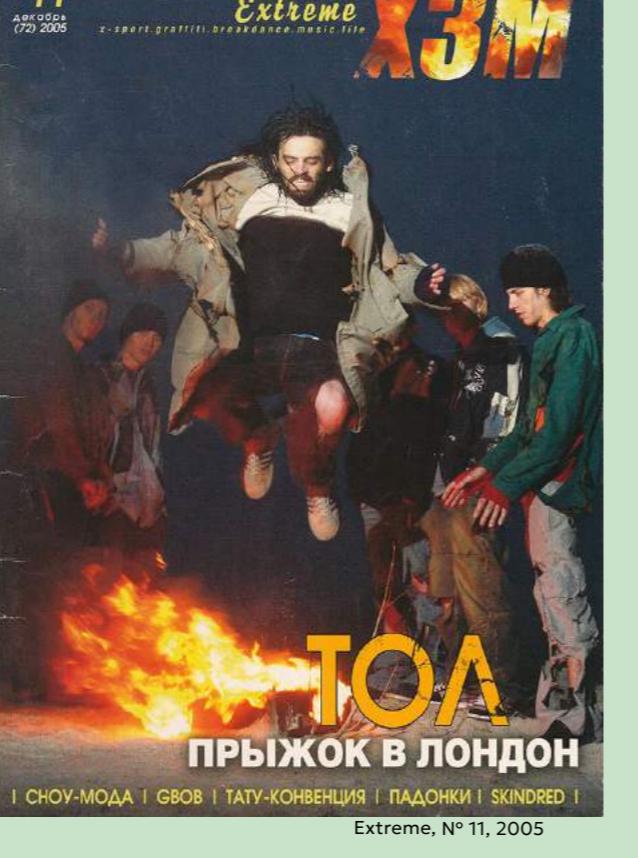
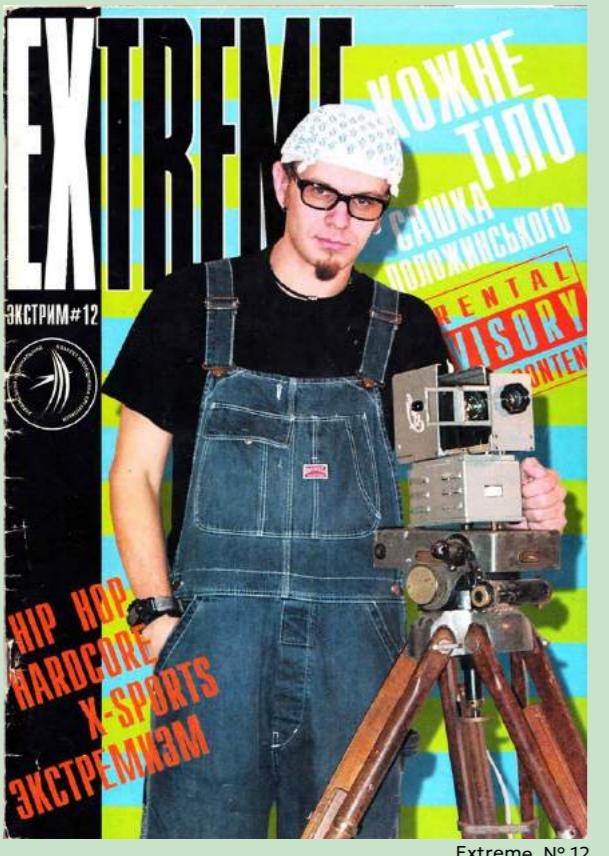
Крах СРСР у 1991, російський дефолт у 1998 (який потягнув за собою вниз і українську економіку), світова фінансова криза 2008 — про стабільність можна було тільки мріяти. Не дивно, що більшість культурних проектів — будь то лейбл, фестиваль, музичний

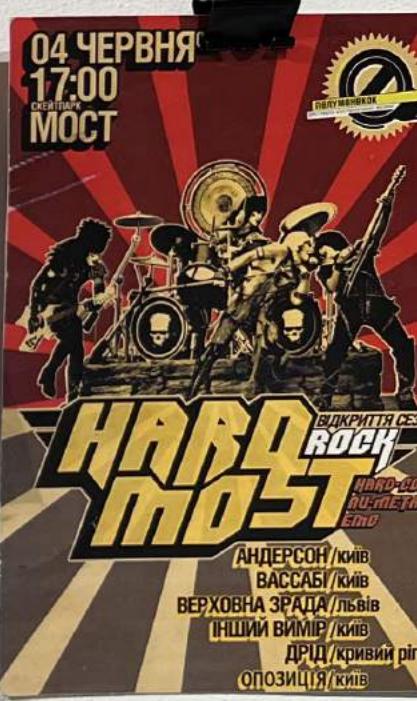
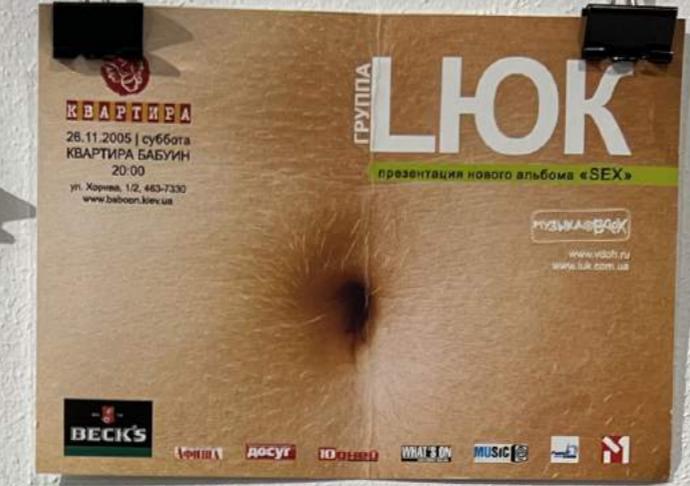
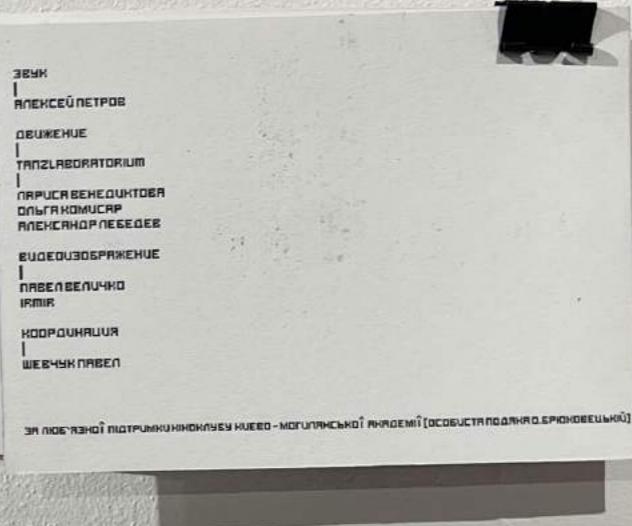
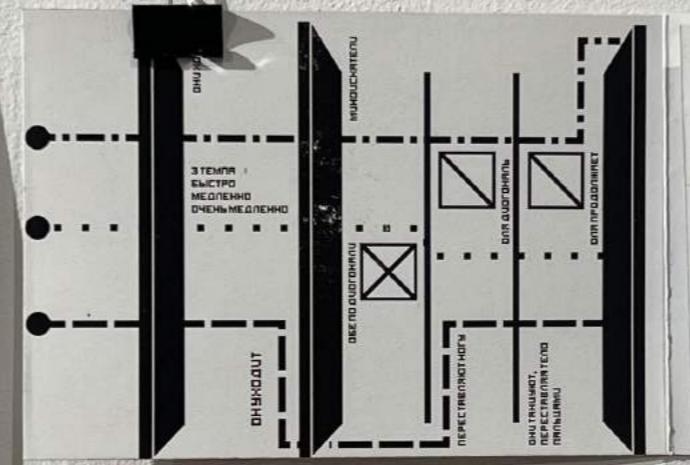
журнал чи продюсерська агенція — мали дуже короткий термін життя.

Можливо, це одна з головних причин фрагментованості новітньої української культури. Важко зберегти тягість і «школу» в умовах перманентної економічної катастрофи. Та й на особисті долі музикантів такі злідні мали гнітючий вплив: чимало талановитих людей були змушенні шукати заробіток поза культурною сферою. Або в Москві. Оговтавшись після часткового розвалу своєї імперії, росіяни відновили культурну експансію і почали завалювати українську музичну індустрію російськими рублями і російськими смислами.

Зрештою, шоу-бізнес таки перетворився на неповоротку й тупу машину, яка розівчилась сприймати будь-що незвичайне і вільне. А повзуча експансія з РФ, здавалося, майже повністю підім'яла під себе культурний простір. Третє десятиліття незалежності починалося в атмосфері тотальної задухи, аж поки український інстинкт свободи знову не вибухнув Майданом.





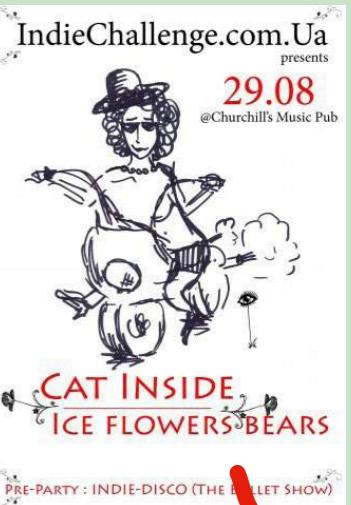


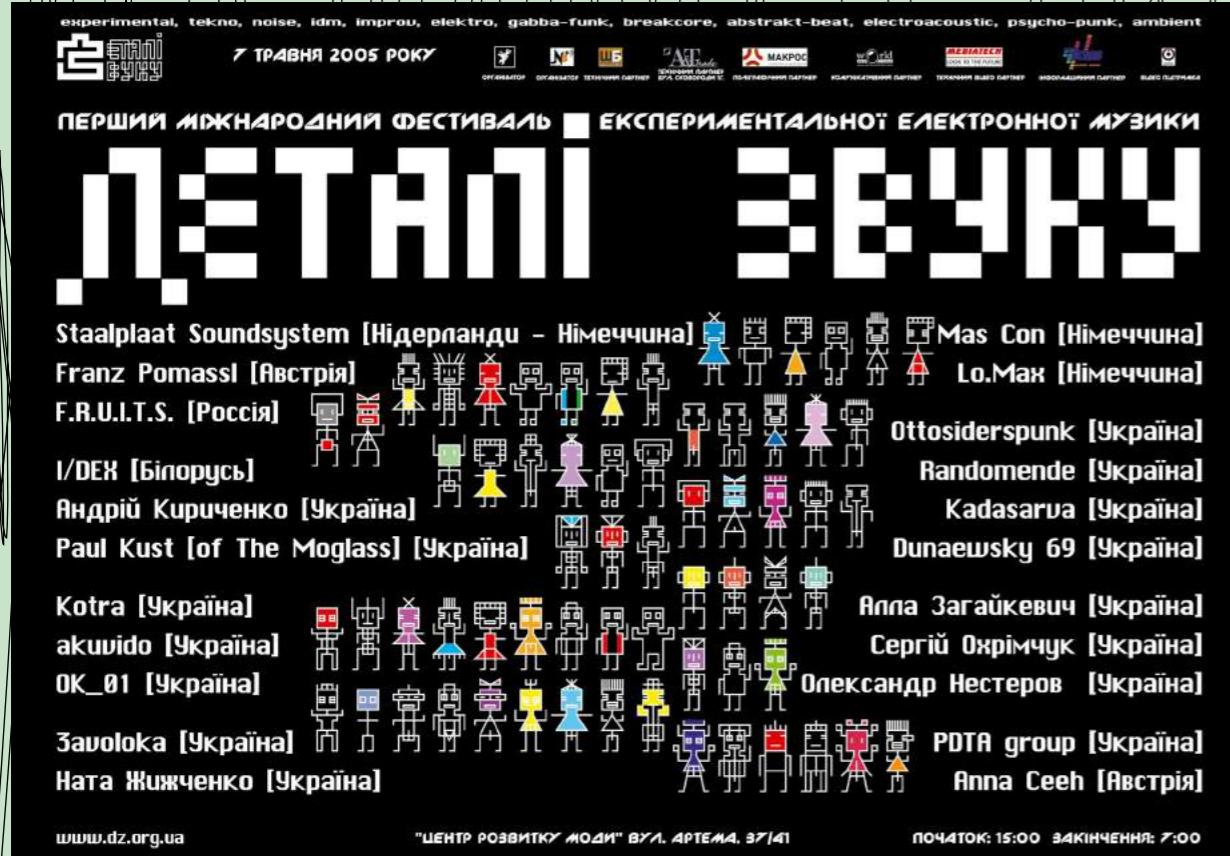
Флаєри української незалежної
сцени 1990-2000-х.
З архівів Антона Шмарговича,
Олександра Б., приватних колекцій.



Концертне життя Prick Records (Севастополь, 2011-2012).
З архіву Арсенія Князькова.

Лейбл Prick Records існував з 2010 по 2015 роки у місті Севастополь, видавав інді-рок, арт-панк, інді-поп та організовував концерти українських гуртів. Після 2014 року команда лейблу залишила місто, а севастопольська інді-сцена припинила своє існування. Після офіційної зупинки роботи Prick Records видав один «посмертний» реліз. Імена і назви: I'll Be Your Wire, Cat Inside, Kimberley, Tulpa Skin.





Постер фестивалю Detali Zvuku, 2005. Репрінт.
З архіву Дмитра Федоренка.



Фестиваль електронної музики Detali Zvuku.
Фото з каталогу, 2005.
З архіву Дмитра Федоренка.

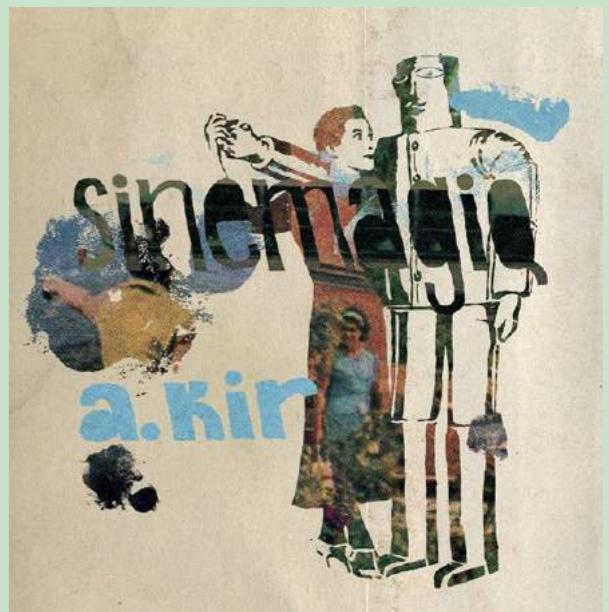


Флаер фестивалю Detali Zvuku, 2007. Репрінт.
З архіву Дмитра Федоренка.

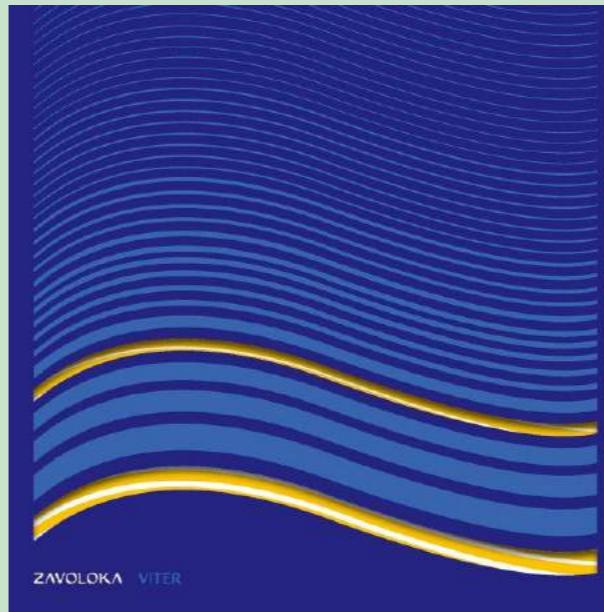
Масштабний фестиваль експериментальної електронної музики Detali Zvuku відбувався з 2005 по 2008 рр. і об'єднував українських та європейських представників і представниць IDM-у, ембієнту, нойзу, електроакустики та інших експериментальних жанрів. Українська частина лайн-апу складалася зі спільнот навколо лейблів Nexsound та Kvtnu. У 2007 р. останній заснував однойменний фестиваль. Імена і назви: Андрій Кириченко, Kotra, Zavoloka, Dunaewsky69.



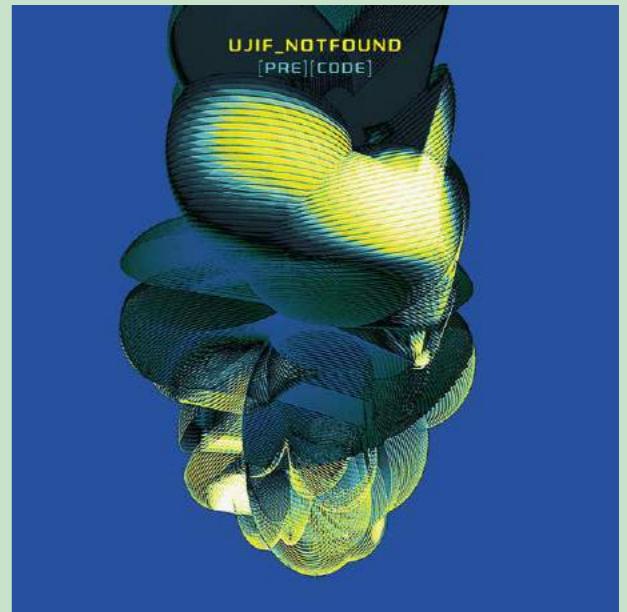
VA – Nexsound Sampler #1 (2004, Nexsound)



A. Kir* – Sinemagiq (2008, not on label)



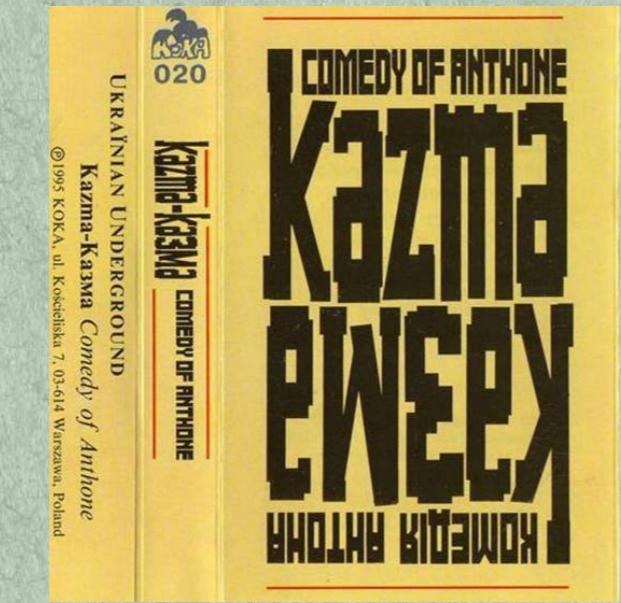
Zavoloka - Viter (2007, Kvtnu)



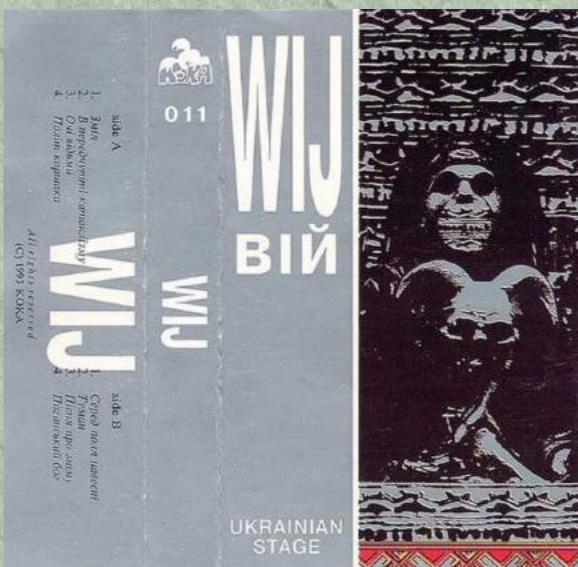
ujif_notfound - [pre][code] (2015, Kvtnu)



CUKOR BILA SMERT'
SELLO



UKRAINIAN UNDERGROUND
Kazma-Kazma Comedy of Anthone
© 1995 KOKA, ul. Kościelska 7, 03-614 Warsaw, Poland



WIJ

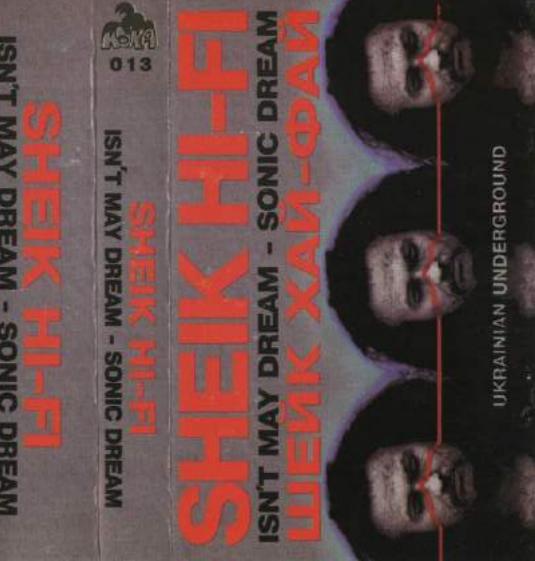
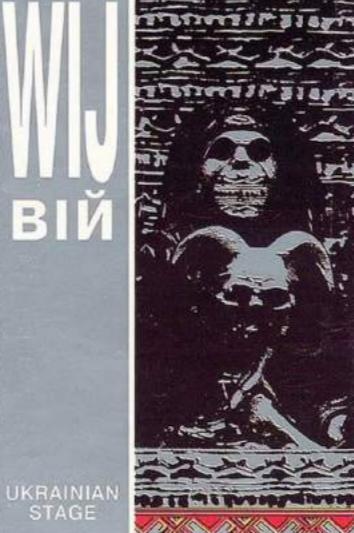
side A

1. Звісно
2. Відчуття
3. Старт
4. Ось обличчя
5. Погані горіхи

All rights reserved
© (C) 1993 KOKA

side B

1. Сонік моря пісочин
2. Пісня про відчуття
3. Ось обличчя
4. Погані горіхи

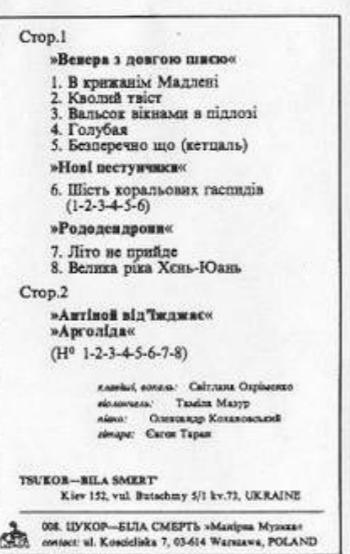


SHEIK HI-FI
ISN'T MAY DREAM - SONIC DREAM

UKRAINIAN UNDERGROUND



CUKOR BILA SMERT'
SELLO

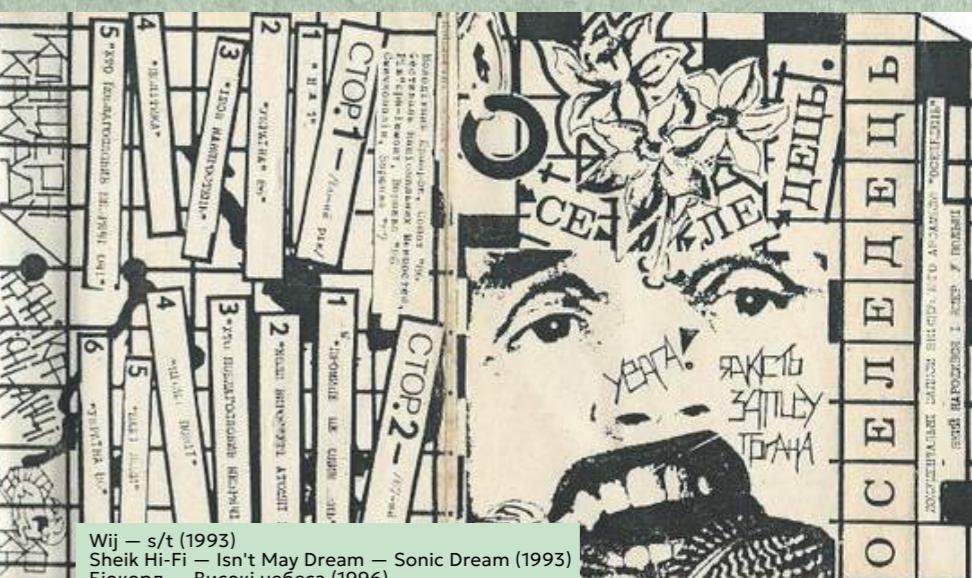


pieśni ukraińskich stepów
HILKA
ГІЛКА
пісні українських степів

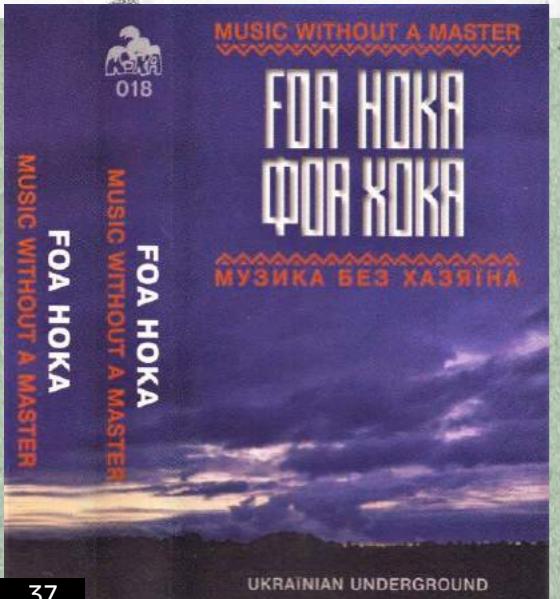


Касетні видання KoKa Records:

Цукор — Біла Смерть — Село (1993)
Казма Kazma — Комедія Антона (1995)
Цукор — Біла Смерть — Манірна Музика (1990)
Гілка — Пісні українських степів (1996)
Фоа-Hoka — Music without a master (1994)



WIJ — s/t (1993)
Sheik Hi-Fi — Isn't May Dream — Sonic Dream (1993)
Біокорд — Високі небеса (1996)
Оселедець — s/t (1989)
Світлана Нянто — Китиці (1999)



FOA HOKA
MUSIC WITHOUT A MASTER



KoKa

Лейбл КоKa, що сьогодні римується з усім авангардним і експериментальним в українській музиці 1990-х, відкрили студенти україністики у Варшаві Володимир (Влодек) Наконечний і Лариса Шост. КоKa починалася з локальних активностей — видання діаспорального гурту “Оселедець” і фанзіну “Відріжка”, однак у 1990-х Наконечний знаходив і видавав музикантів з України, а іноді й допомагав із записом музики.

Імена і назви: Цукор Біла Смерть, Ігор Цимбровський, Sheik Hi-Fi, Foa-Hoka.



Гурт Казма Казма, 1990
Фото: Владислав Уразовський

Гурт Цукор — Біла Смерть. Концерт у Харкові, 1991
Фото: Владислав Уразовський



Quasi Pop

Лейбл музиканта Едварда Сола був заснований у 2000 р. і продовжував на перший погляд перервану традицію видання експериментальної й авангардної української музики на фізичних носіях. Лейбл відомий своєю плодючістю та авангардним підходом до вибору носія й оформлення релізів. Видає українських (Foa Hoka, Повільне кермо, Nekraїna i sam Edward Sol) культових музикантів та активно співпрацює з музикантами з інших країн (Merzbow, Анна Коуртіс, Brume та інші).





Олександр Юрченко. Фото середини 1990-х
З архіву Влада Яковлєва



Олександр Юрченко. Ілюстрація.
Друга половина 1990-х. Використана
у самвидавній збірці віршів Дмитра
Куровського (гурт Foa Noka)
«Сонамбулічний жук».
З архіву Олександра Клочкова.

Чернетка з дублями запису
альбому «Знаєш як? Розкажи»
Світлани Няньо і Олександра
Юрченка, 1995.
З архіву Влада Яковлєва.

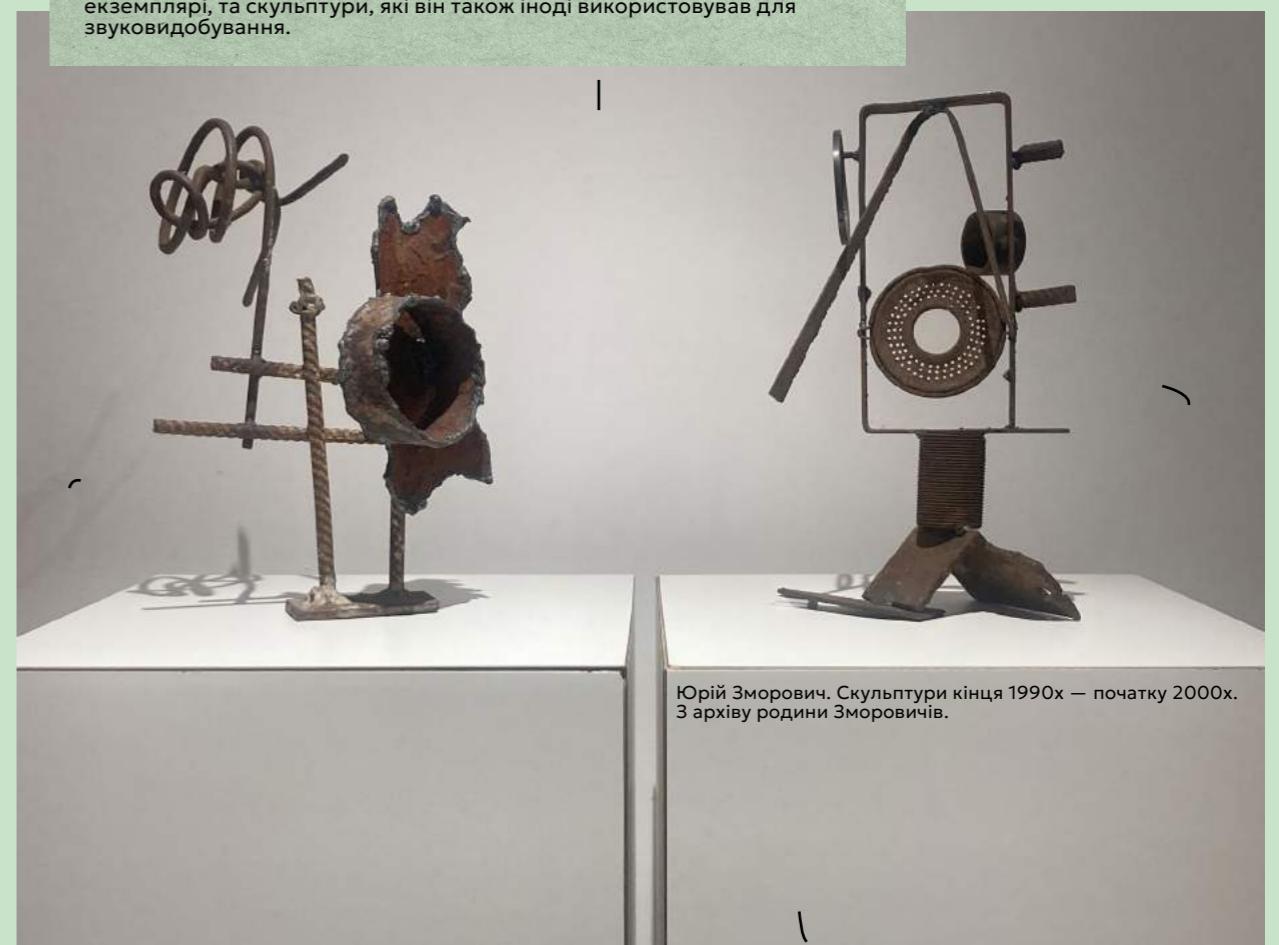
Олександр Юрченко — Ліchi до ста. Симфонія № 1 (1994)
Світлана Няньо і Олександр Юрченко — Знаєш як? Розкажи (1996)
Олександр Юрченко — Light Sleep Symphony / Підкладки (2022),
тестова копія лейблу Bloomed in September

Юрій Зморович

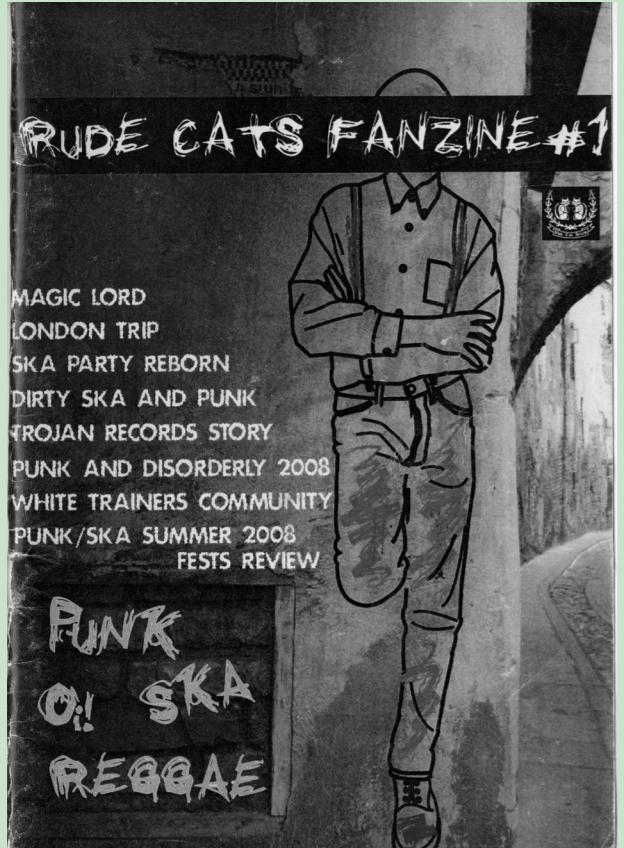
Юрій Зморович (1946-2021) - художник, скульптор, режисер, поет та одна з ключових фігур української імпровізаційної музики. З середини 1980-х років виступав у київських художніх майстернях як акціоніст, називаючи свої виступи "голосолаліями". Також брав участь у низці імпровізаційних музичних колективів, граючи на різних інструментах, часто препарованих або просто саморобних. В експозиції представлені касетні записи Зморовича, оформлені ним власноруч в єдиному екземплярі, та скульптури, які він також іноді використовував для звуковидобування.



Юрій Зморович — Zmoroziada (1997)



Юрій Зморович. Скульптури кінця 1990-х – початку 2000-х.
З архіву родини Зморовичів.



MAGIC LORD
LONDON TRIP
SKA PARTY REBORN
DIRTY SKA AND PUNK
TROJAN RECORDS STORY
PUNK AND DISORDERLY 2008
WHITE TRAINERS COMMUNITY
PUNK/SKA SUMMER 2008
FESTS REVIEW

PUNK
O! SKA
REGGAE



No Name Zine, N°2, 2012



Читаючи

такі фензінія, як Maximum RocknRoll, надихається і хоче робити щось подібне. Мону закластища, що в Україні живуть не тупіші і не менш-креативні хлопці та дівчата. Тому, чому б нам усім не об'єднатися і не зробити щось подібне? Нехай ми не будемо вирізняти професіоналізмом чи особливістю, але це буде зроблено на мідіятах, якими!

Часом буває дуже соромно за те, що наша молодь росте на том, умінніх їх годують з екрани зомбо-ящиків чи новинками Паші Дурова вконтакті. Хіба наша нація чимось гірша за іншими? Чи ми тупіші за наших довбаніх політиків? Навіщо ми женемося за модою та тенденціями, просираючи свою індивідуальність у результаті? У тебе є своя думка, в нас є монілівство, поділітися нею з іншими. Тож розтрости свої пальці, зроби те, що вміш Якщо ти не занудний школярик, присилай нам своє статті, малюнки чи щось інше, на що ти здатен та угорай!

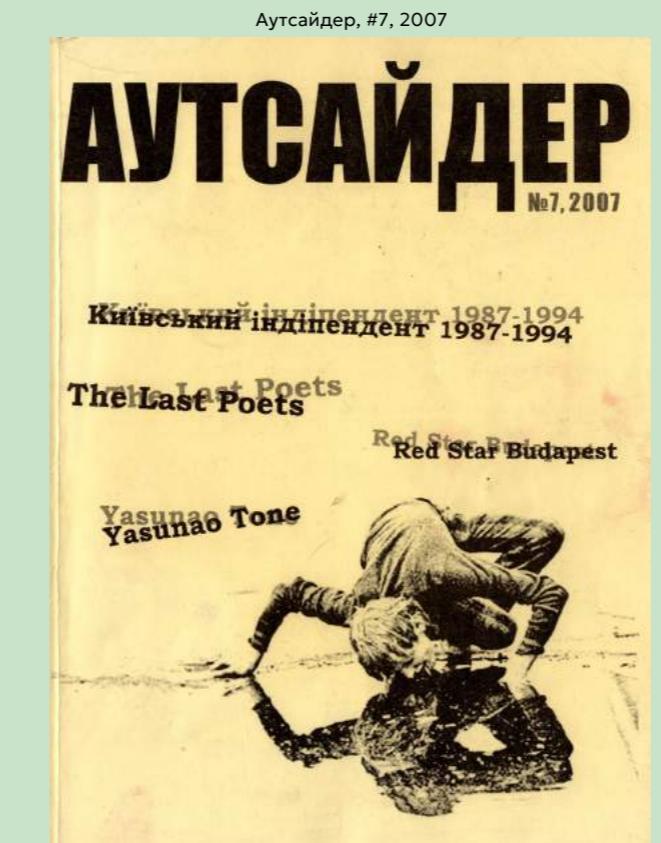


НАС

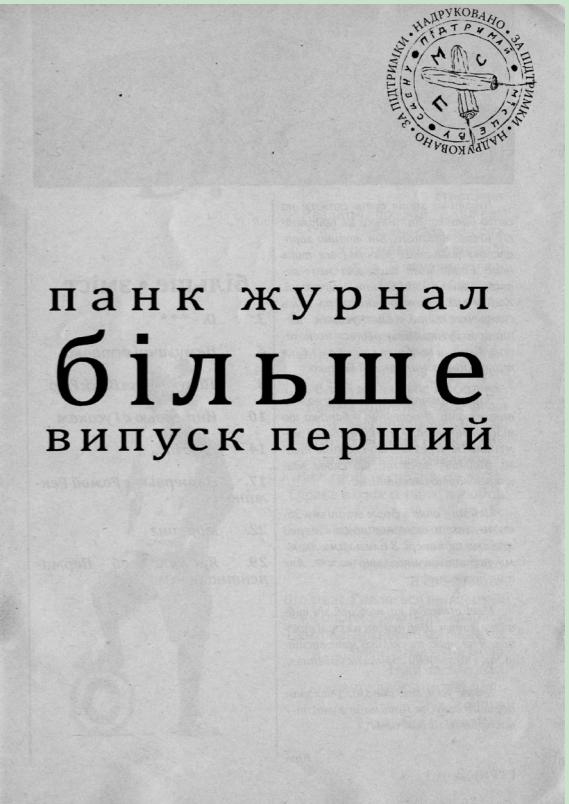
також цікавить організація панк та хардкор концертів у твоєму місті та розповсюдження даного шматка паперу.



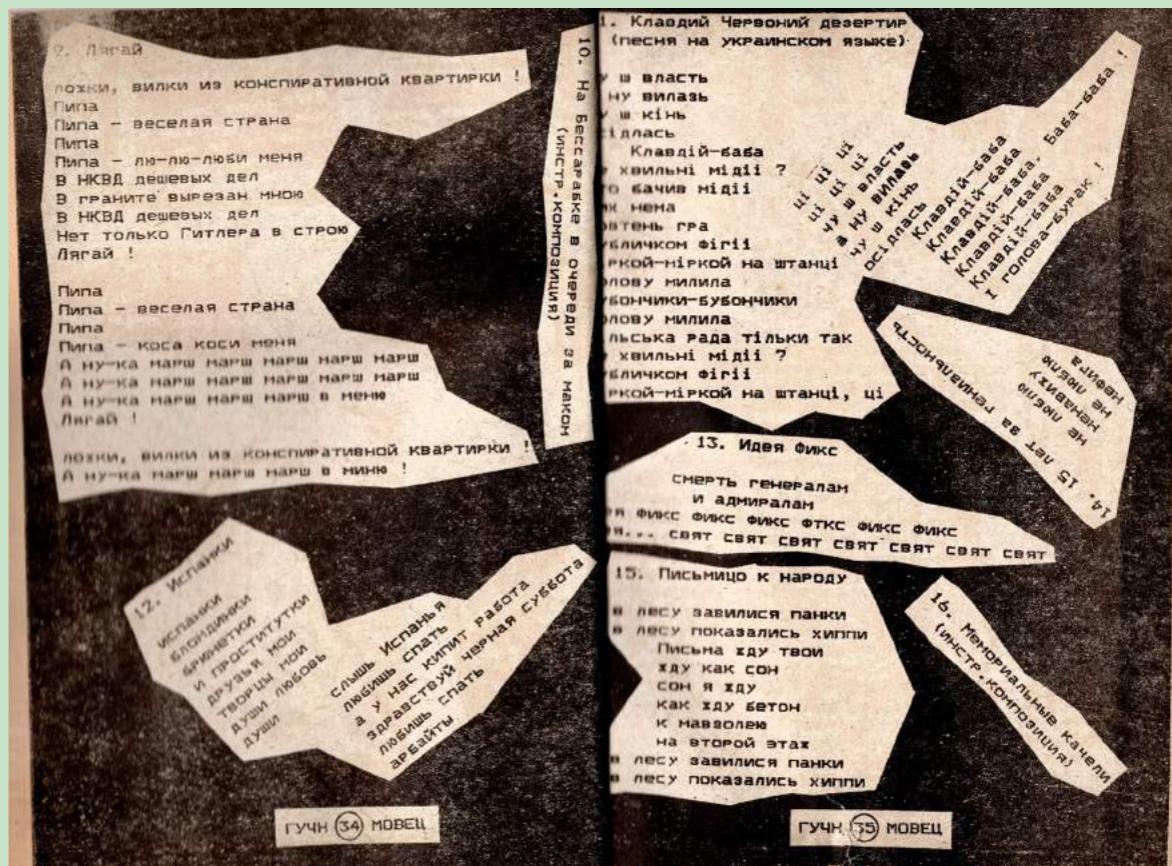
Ціна не вище 20 гривень



Аутсайдер, #7, 2007



ЗАПИТАННЯ НАДРУКОВАНІ ЗА
ІМІДЖЕМ ПІДПРИЄМСТВА
ІМІДЖЕМ ПІДПРИЄМСТВА





**4-го листопада (п'ятниця) 2005 р.
Клуб "Сальвадор Далі", вул. Повітряна 20.**



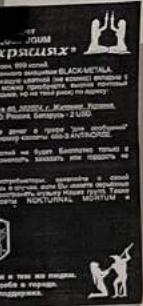
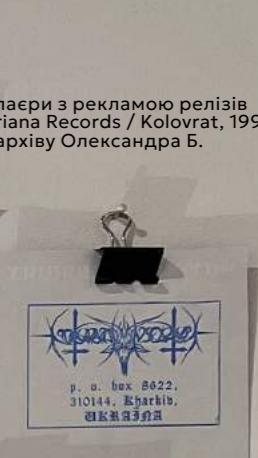
NOKTURNAL MORTUM (Folk-Black Metal, м. Харків)

KHORS
KHORS (Black Metal, м. Харків)

EXTREME METAL FESTIVAL
PATOLOGICUM
PATOLOGICUM
(Death/Grind, м. Жешов, Польща)
CASTRUM
CASTRUM (Death Metal, м. Ужгород)

**Початок: 18:00. Вхід: 30 грн. Продаж білетів при вході!
УВАГА!!! При собі мати посвідчення особи (паспорт, права, студ. квиток, ...) – це вимога клубу!**

Афіша концерту Nokturnal Mortum, Khors, Patologicum, Castrum у Львові, 2005.
З архіву Олександра Б.



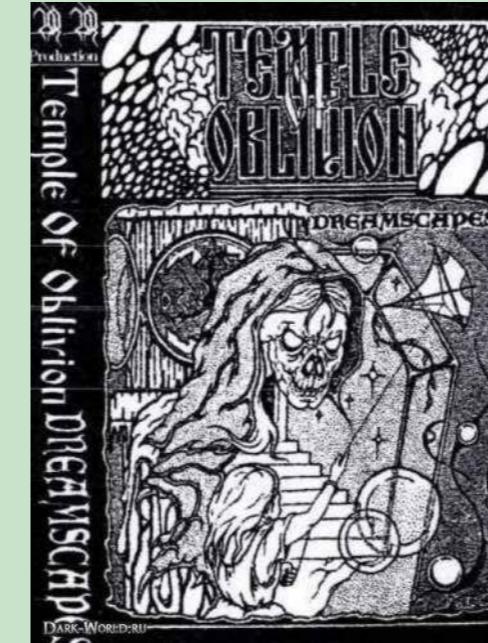
Видання Oriana Music на CD:

Nokturnal Mortum — Weltanschauung (2005)
Khors — Cold (2006)
Khors — The Flame of Eternity's Decline (2005)
Reusmarkt — Echo (2006)
Nokturnal Mortum — Голос сталі (2009)

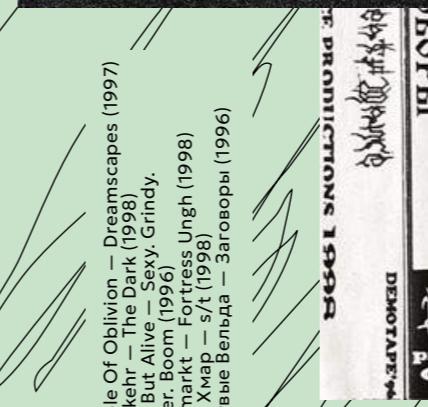
Сьогодні український блек-метал є всесвітньо визнаним, проте засади місцевої жанрової сцени були закладені в 1990-ті спільнотами навколо харківських лейблів Oriana Music / Kolvrat та гуртів Nokturnal Mortum, Lucifugum, Hate Forest. Музика та мерч слобожанських металістів були лімітованими та політично, а подекуди етично, радикальними. Демо-касети Suppuration, першого проекту учасників Nokturnal Mortum, сьогодні є колекційною рідкістю, а на початку 1990-х надали поштовх для створення лейблу.

Харківський блек-метал

Suppuration — Ecclesiastical Blasphemy (1992), demo tape
Suppuration — Ecclesiastical Blasphemy (1992), promotional demo

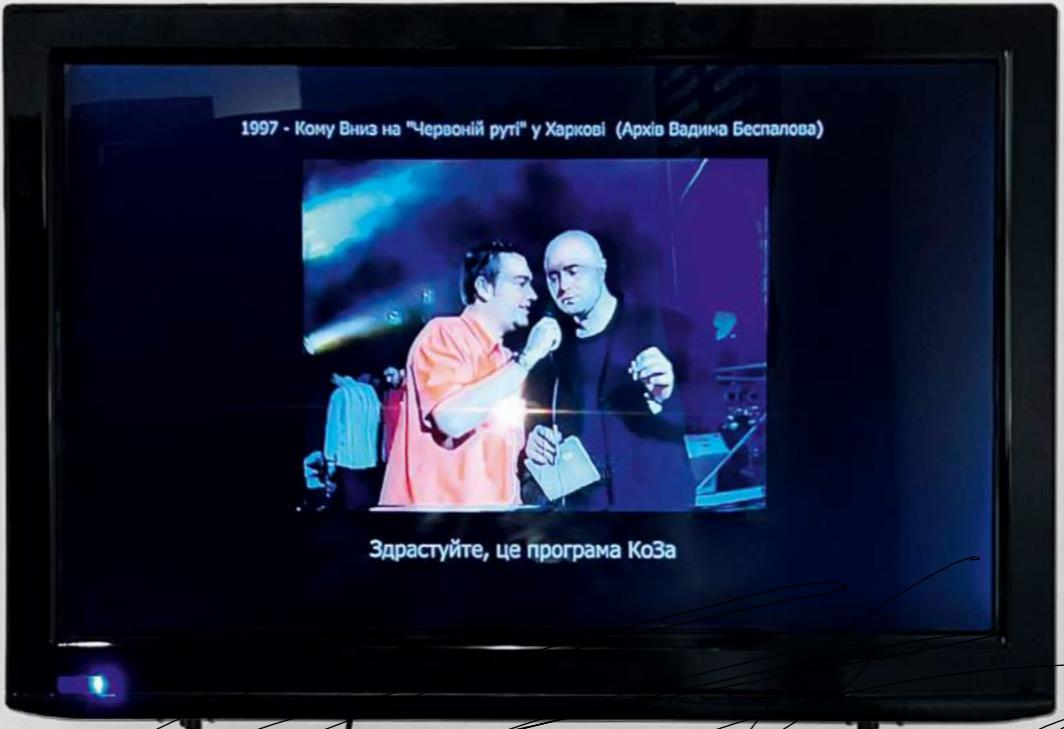


Death Dance Productions





Іванов Даун в телепрограмі Територія А, 1998
Телепрограма Веселий роджер, ведучий Ігор Пелих, 1996
Телепрограма Тинди Ринди, ведучий Олександр Євтушенко, 1997
Репортаж з фестивалю Альтернатива, Львів, 1994





У постмайданівському та постінтернетному українському суспільстві музичні спільноти стають все більш горизонтальними та мережевими. Музика на фізичних носіях, концерти й вечірки перетворюються на «додану цінність» — видимі на поверхні сплески активності, коріння якої слід шукати у глибині вебу. Мережевий устрій таких спільнот в аналоговому світі, з одного боку, повторює цифрові структури, з іншого — завдяки нарощенні фізичній оболонці реального спілкування формує щільну сітку громадянського суспільства, яке відповідає на виклики воєнного часу.

У розмові про музику й спільні навколомузичні практики як сучасну царину свободи маємо зауважити два важливі фактори: Революцію гідності та інтернет 2.0.

Своя революція відповідала кожному періоду новітньої української музичної історії: Революція на граніті — бурхливій невизначеності кінця совєцької епохи, Помаранчева — оформленню острівців української незалежної думки в океані русифікованої пострадянщини, Революція гідності — пробудженням громадянського суспільства від політичної сплячки. Саме на майдані 2014 року практики горизонтальної взаємодії, котрі роками апробувалися в низових, зокрема музичних, спільнотах, вийшли за межі окремих тусовок чи рухів й перетворилися на спільну дію, спочатку для людей на одній, хоч і величезній, площі, а далі — й для усієї країни.

Тліючий російсько-український конфлікт, який де-не-де оприявнювався за доби ранньої незалежності, тепер вийшов назовні — у воєнні дії.

Паралельно стала й революція свідомості: на віть ті, хто не брав активну участь у Євромайдані, навчилися, й досі вчаться, суспільній відповідальності. На зміну ходінню по колу 1990-2000-х прийшов впевнений рух назовні.

Тим часом у світі відбулася інша, тиха й далека від еманципативної, революція: закінчилася «епоха невинності» раннього інтернету — з нерівномірного, напівзасвоєного простору, що спонукав до самостійного пошуку, він перетворюється на розгалужену стерильну сітку субмереж, котра крок за кроком комерціалізується.

Серед властивостей вебу 2.0 — прозорість і мікропублічність. Хоч ми й маємо ілюзію контролю обсягу свого особистого часу, що його готові віддати на плетіння мережової тканини, тенета вимагають дедалі більшої нашої залученості, адже в них аудиторія перетворюється на колективного автора. В термінах музичного світу це ілюструють рейви: ді-джей — фігура протилежна рок-богові з гітарою на п'єдесталі, найчастіше він розташований на одному рівні з публікою, яка і є головним перформером. Хоча в Україні рейви прийшли відносно рано, саме після 2014 року вони стають масовими [1, 2].

З темою нової низової масовості працює режисерський дует Романа Хімея та Яреми Малащука, зокрема в серії фільмів «Присвячується молоді

всього світу» про рейви СХЕМА [3]. СХЕМА було започатковано київським ді-джеєм Славою Лепшевим у 2014 році. Вечірки на сотню людей на гаражах та під київськими мостами переросли у найбільший рейв країни й надихнули промоутерів з інших міст, а іхня демократичність відсылала до епохи канонічних європейських рейвів напередодні інтеграції у велику індустрію. Диптих «Присвячується молоді всього світу» II і III є покадрово синхронним, відмінність між фільмами криється поза дією на екрані — в зовнішньому контексті. Другу частину було створено у 2019 році, а третю — у 2023, після пандемії COVID-19 та початку повномасштабної війни.

Рейви демонструють стрибок від субкультури до культури, про який також свідчить жанрова дифузність та нова перформативність.

Обидві тенденції втілилися в діяльності львівського постблек-метал гурту руšča (2019-2022). Попри недовгі історію й скромну дискографію руšča встигли стати культовим гуртом із відзначеною естетикою, насамперед завдяки концептам. Майже для кожного виступу вокалістка гурту Сейра майструвала новий костюм: один з них був відтворений для експозиції в повному розмірі — силует з близкучого чорного пластику з короною з гілок та чавунних деталей, що їх Сейра відшукала на київських вулицях перед концертом у «Теплому ламповому» в червні 2021 року, є згустком енергії, магічною силою, що народжується у стихійному ритуалі [4, 5].

У 2010-2020-х елементи нойзу просочуються якщо не в мейнстрим, то в більш відкритій гнучкій незалежній сцені, а вплив музичних спільнот стає помітним у мистецькому й культурному полі. Нойз-музика тісно пов'язана з технікою circuit bending («викривлення ланцюгів») — втручання в мікросхеми електронних пристрій з метою їхньої трансформації у музичний інструмент.

«Викривлювати ланцюги світоустрою — метафора прямої політичної дії [6]. Те, що раніше практикувалося лише диваками та аутсайдерами, стає нормою, а часто й громадянським обов'язком.

Музика на фізичних носіях, концерти й вечірки перетворюються на «додану цінність» — видимі на поверхні сплески активності, коріння якої слід шукати у глибині вебу. Нові мікролейблі функціонують як інтернет-явища й мають за мету не стільки дистрибуцію чи промо, скільки кураторство й формування музично-слухацьких спільнот. Мережевий устрій таких спільнот в ана-

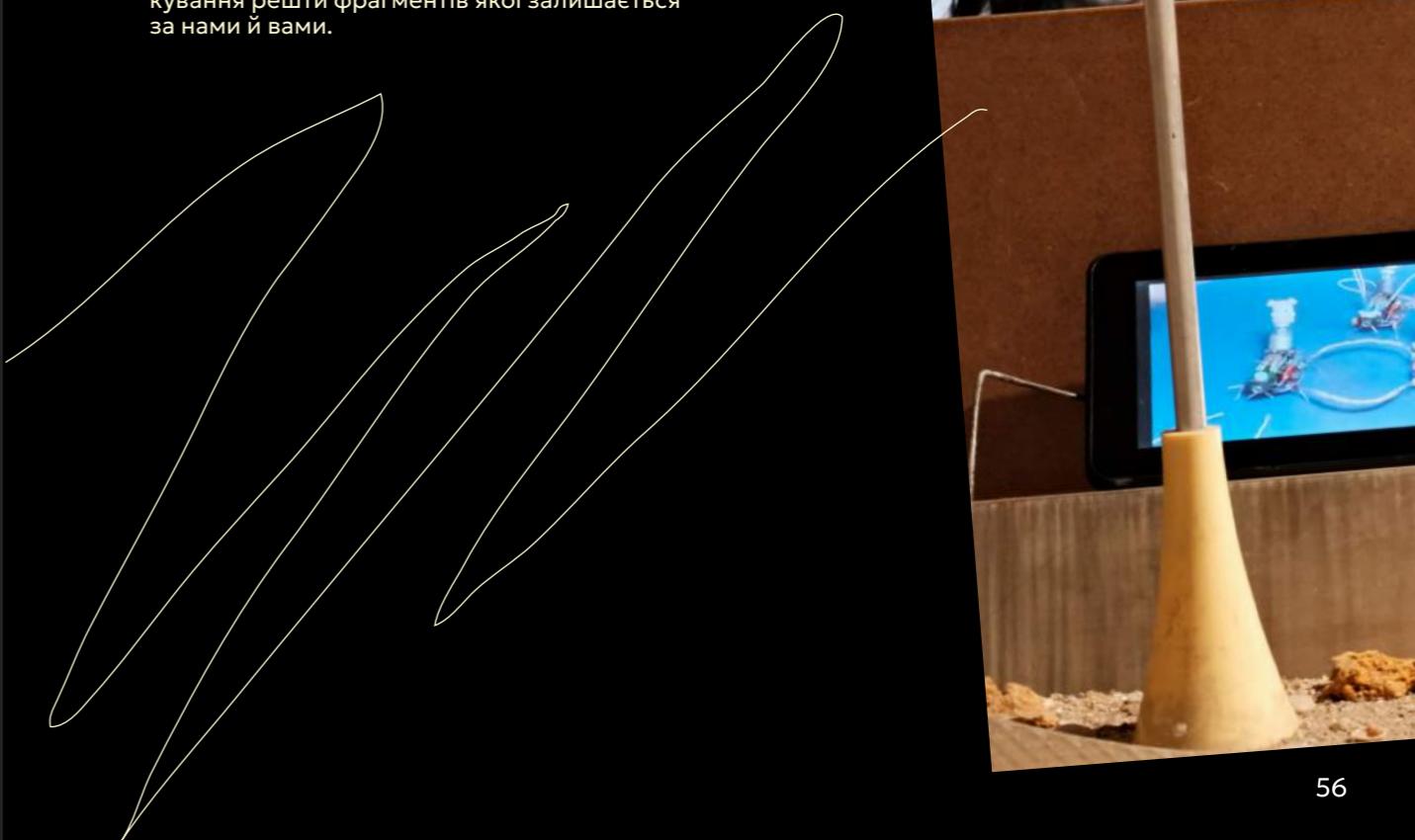
логовому світі, з одного боку, повторює цифрові структури, з іншого — завдяки нарощенні фізичній оболонці реального спілкування формує щільну сітку громадянського суспільства, яке відповідає на виклики воєнного часу [7, 8].

Інструментом об'єднання та веб-спротиву стають незалежні онлайн-радіостанції: 20ft Radio, Gasoline Radio, РУХ та інші.

Феномен онлайн-радіо виник у 2010-х як низова протидія комерціалізації вебу: «бути онлайн» означає не тільки перебування в самотньому коконі «комфортної зони», а й мережеве спілкування, спільні відкриття та захопливі звукові комбінації всесвітнього й локального.

Схожий підйом переживає й музична журналістика: мікроблоги й подкасти формують нові точки тяжіння в спільній мережі [9].

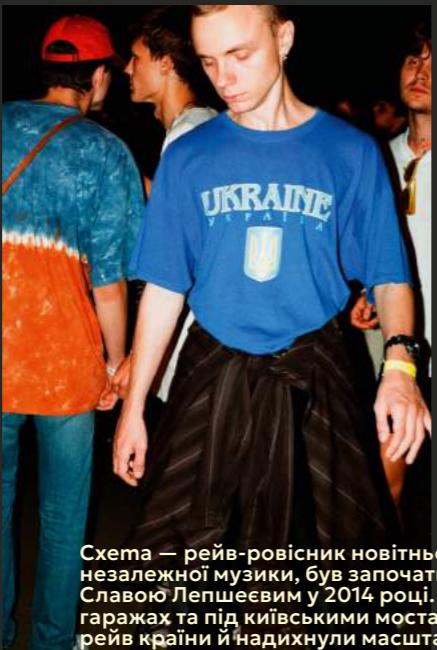
Робота із сьогоденням в рамках історичної виставки завжди є пастикою — саме з останньої зали ми охоплюємо поглядом усю виставку, саме тут ми є не тільки дослідниками, а також і представниками навколомузичних спільнот. Ми оперуємо на горизонтальному рівні, рівні погляду, тому більшість експонатів нам співрозмірна й існує в нашему часопросторі. Усі вони формують єдину мозаїку, відкриття чи започаткування решти фрагментів якої залишається за нами й вами.



Шон Шермерхорн. Схема, 2014



Вік Бакін. Схема, 2019



Схема

Схема — рейв-розвінник новітньої епохи української незалежної музики, був започаткований київським ді-джеєм Славою Лепшевим у 2014 році. Вечірки на сотню людей на гаражах та під київськими мостами переросли у найбільший рейв країни й надихнули масштабні електронні події в інших містах. Візитівками Схеми стали переважно український лайн-ап та переосмислення міського простору.

Присвячується молоді всього світу II i III



У фільмі “Присвячується молоді всього світу II” Роман Хімей та Ярема Малащук досліджують єднання та спільність на контрасті з післярейсовим розсіянням.

У 2023 році режисери створили третю частину кінотриптиху, в якій покадрово переняли попередній фільм. Головна відмінність між ними — контекст поза кадром: у “Присвячується молоді всього світу III” рейв відбувається під час повномасштабної війни та після пандемії COVID-19.

Ярема Малащук та Роман Хімей
Присвячується молоді всього світу II (2019)
Присвячується молоді всього світу III (2023)



Онлайн-радіостанція 20ft Radio відкрилася в грудні 2016 року на території Стрічкоткацької фабрики в Києві — міському осередку клубів, музичних студій та рекорд сторів. У 2023 році радіо перемістилося в іншу промислову зону київського Подолу, на Кирилівську 45.

20ft Radio

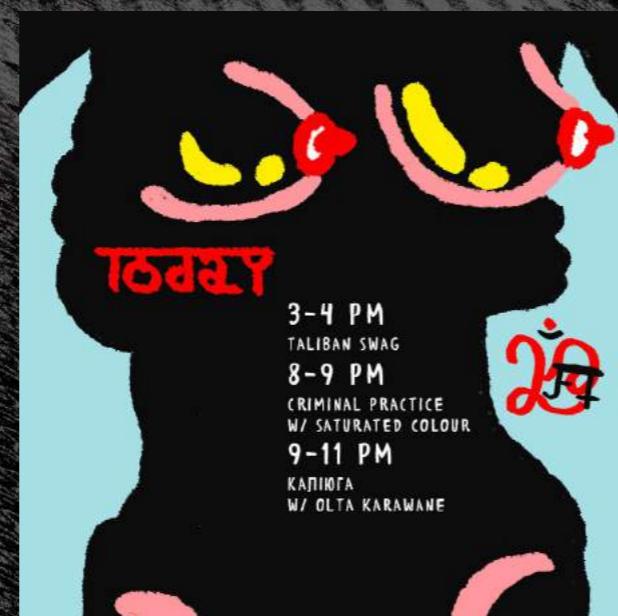
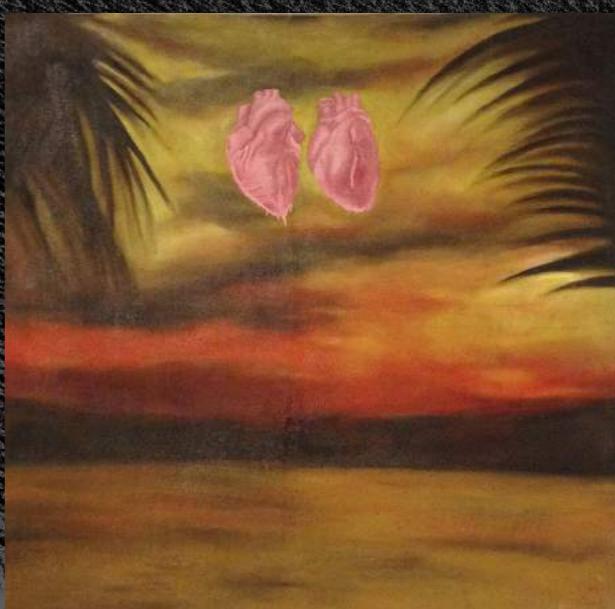
Роман Бурлака. Макет радіоконтейнеру 20ft Radio. Lego.

Динозавр Діно, 3D модель.



20ft Radio: Діно

Зі дня заснування 20ft Radio Діно присутній на всіх ефірах і супроводжує команду в подорожах. Він чув майже всі сеї, що лунали в ефірі, тому не виключено, що внутрішній голос, який підказує артистам правильне рішення під час виступів належить саме йому.



Афіші передач 20ft Radio,
2016-2022

20ft Radio: Обкладинки

Львівський постблек-метал гурт руšča (2019-2022) втілив у собі тенденції жанрової дифузності й нового авангарду 2020-х. Попри недовгу історію й скромну дискографію руšča встигли стати культовим гуртом із впізнаваною естетикою, насамперед завдяки концертам. Майже для кожного виступу вокалістка гурту Сейра майструвала новий костюм.

Костюм Сейри



Сейра та костюм Сейри з виступу руšča у «Теплому ламповому», 2021



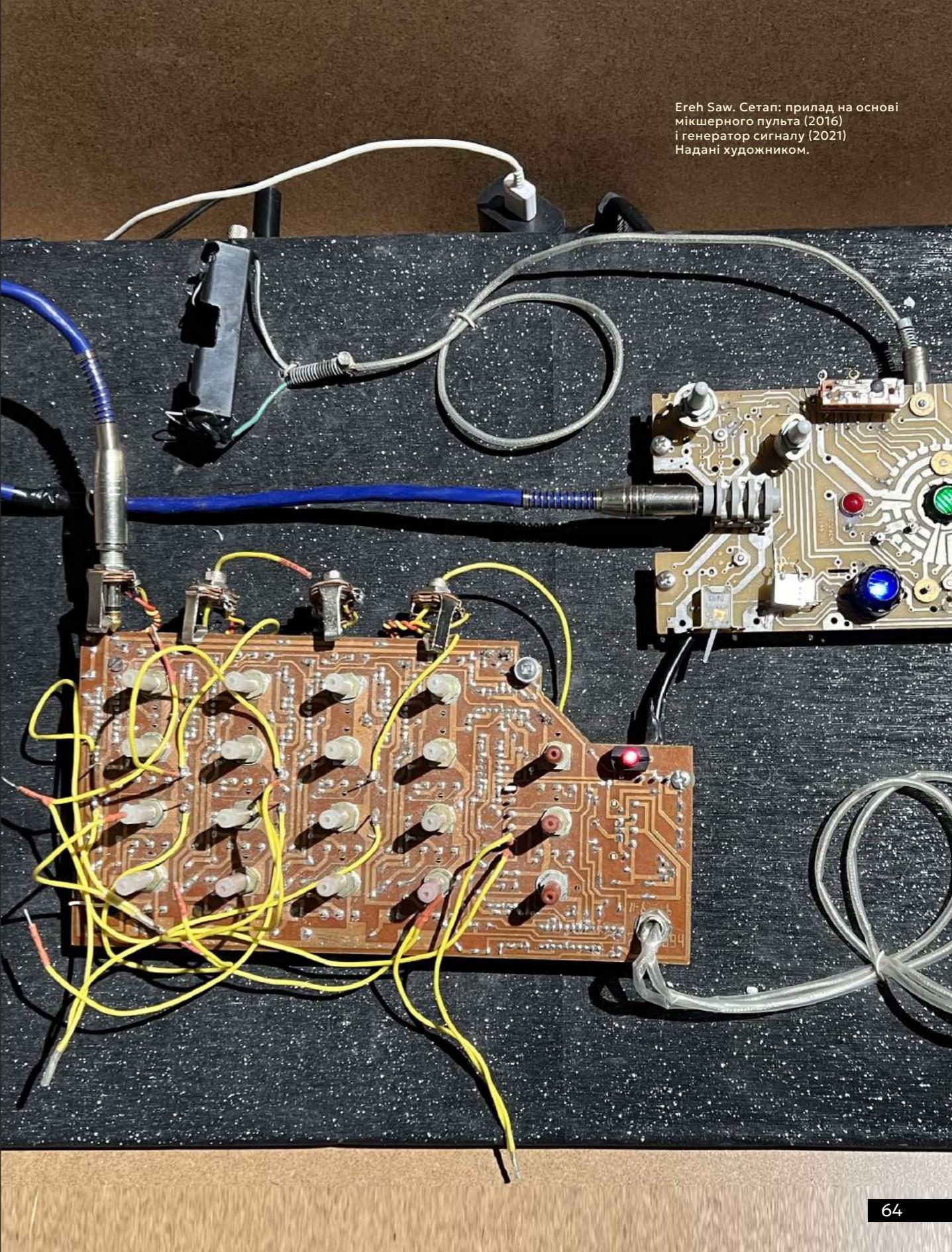
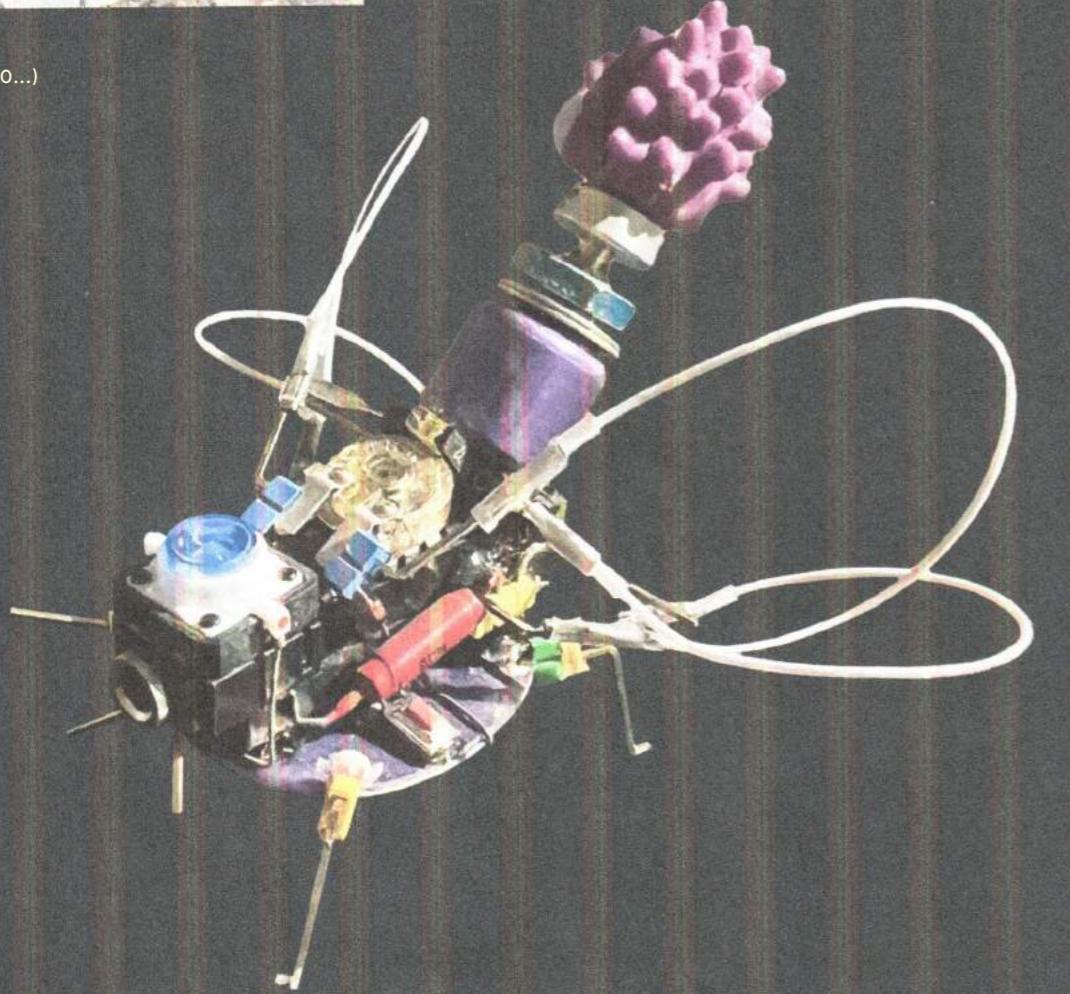
Аліна Плеська. Виступ Mauser, Львів, 2021



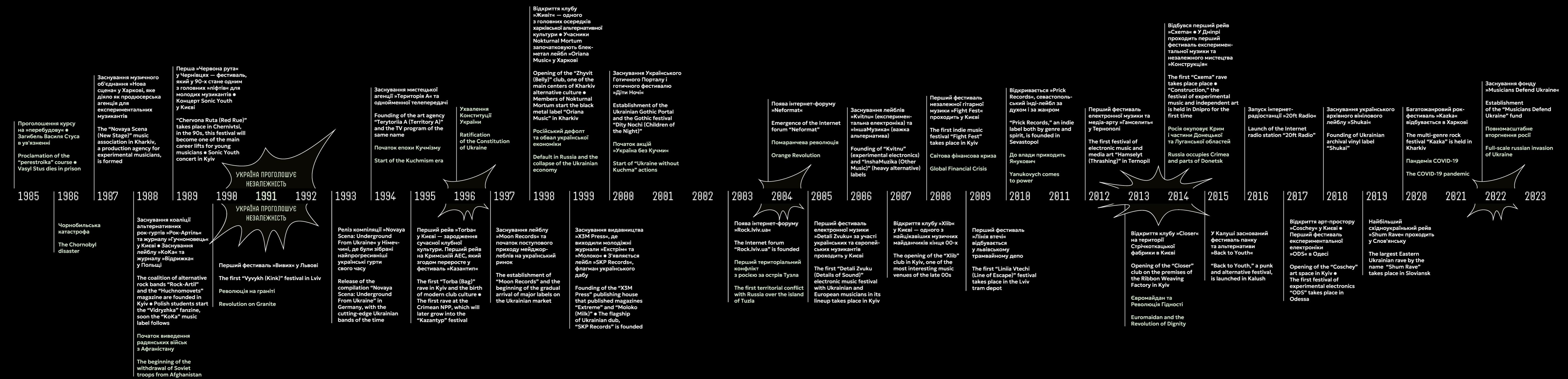
Ereh Saw

Ereh Saw — медіамитець, антрополог і композитор з Одеси, учасник багатьох фестивалів експериментальної та нойз-музики, один з активних практиків circuit bending в Україні. На виставці представлений його «Цикади» та сетап на основі мікшерного пульта.

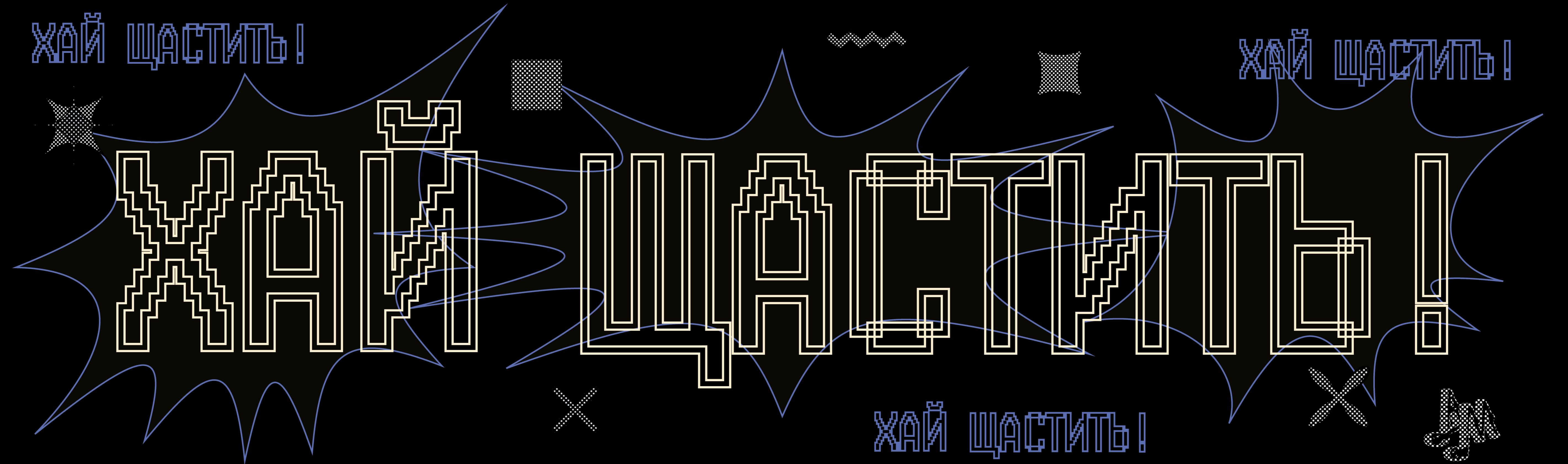
Ereh Saw. Цикади (2016-20...) Надані художником.



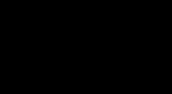
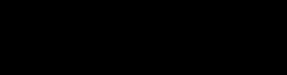
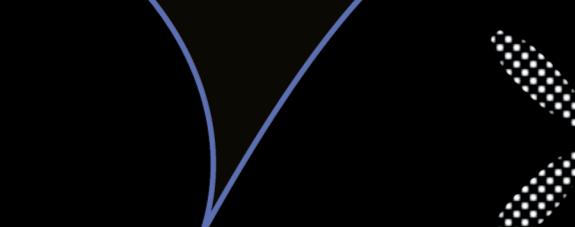
Ereh Saw. Сетап: прилад на основі мікшерного пульта (2016) і генератор сигналу (2021) Надані художником.



ХАЙ щастіть!



ХАЙ щастіть!



ХАЙ щастіть!



МИ – ФОНД MUSICIANS DEFEND UKRAINE,

що підтримує діячів української музичної індустрії, які воюють в лавах ЗСУ

Як все почалося

Фонд був створений на базі гурту Love'n'Joy, студії Шпиталь Рекордс та агенції kontrabass proto з метою підтримки діячів музичної сфері, які з моменту повномасштабного вторгнення втратили можливість займатися професійною діяльністю, вступивши до лав ЗСУ та ТРО

ЧОГО ВЖЕ ВДАЛОСЬ ДОСЯГТИ

загалом зібрано

22 450 000 ГРН

отримали допомогу

ПОНАД 100 МУЗИКАНТІВ



Кому ми вже допомогли



та багатьом іншим

Чим ми займаємося

Ми приймаємо заявки від діячів музичної індустрії, які потребують допомоги, займаємося фандрейзингом та налагодженням партнерств в Україні та за кордоном, шукаємо, купуємо і доставляємо необхідні речі, техніку та спорядження

Чому це важливо

Ми прагнемо об'єднати зусилля культурної спільноти, щоб забезпечити надійний тил музикантам, що воюють, наблизити день, коли кожен з них зможе повернутися до творчої діяльності, і таким чином підтримати та допомогти зберегти українську культуру під час війни

Хто нам в цьому допомагає



Наш слоган
Хороший музикант – живий музикант!

Як я можу долучитись?

Я з музичної індустрії

- благодійні концерти
- спільні збори
- аукціони мерчу
- благодійні релізи
- інформаційна підтримка
- будь-які інші колаборації

Зв'яжіться з нами для обговорення партнерства!

Я слухач

- слідкуйте за сторінками фонду в соціальних мережах
- долучайтесь до нових зборів
- відвідуйте події на підтримку фонду
- поширяйте інформацію про збори і події

Прямо зараз ви можете відправити донат будь-якого розміру на актуальній збір та підписатися на соцмережі фонду за посиланням:

Як я можу отримати допомогу?

Музиканти, що перебувають у складі ЗСУ, завжди можуть розраховувати на допомогу фонду – зверніться до нас особисто в будь-який спосіб або заповніть запит на сайті





JAM

ЩАСТЬЯ!

Львів 2024